

S'Esclop

4

Quadern cultural

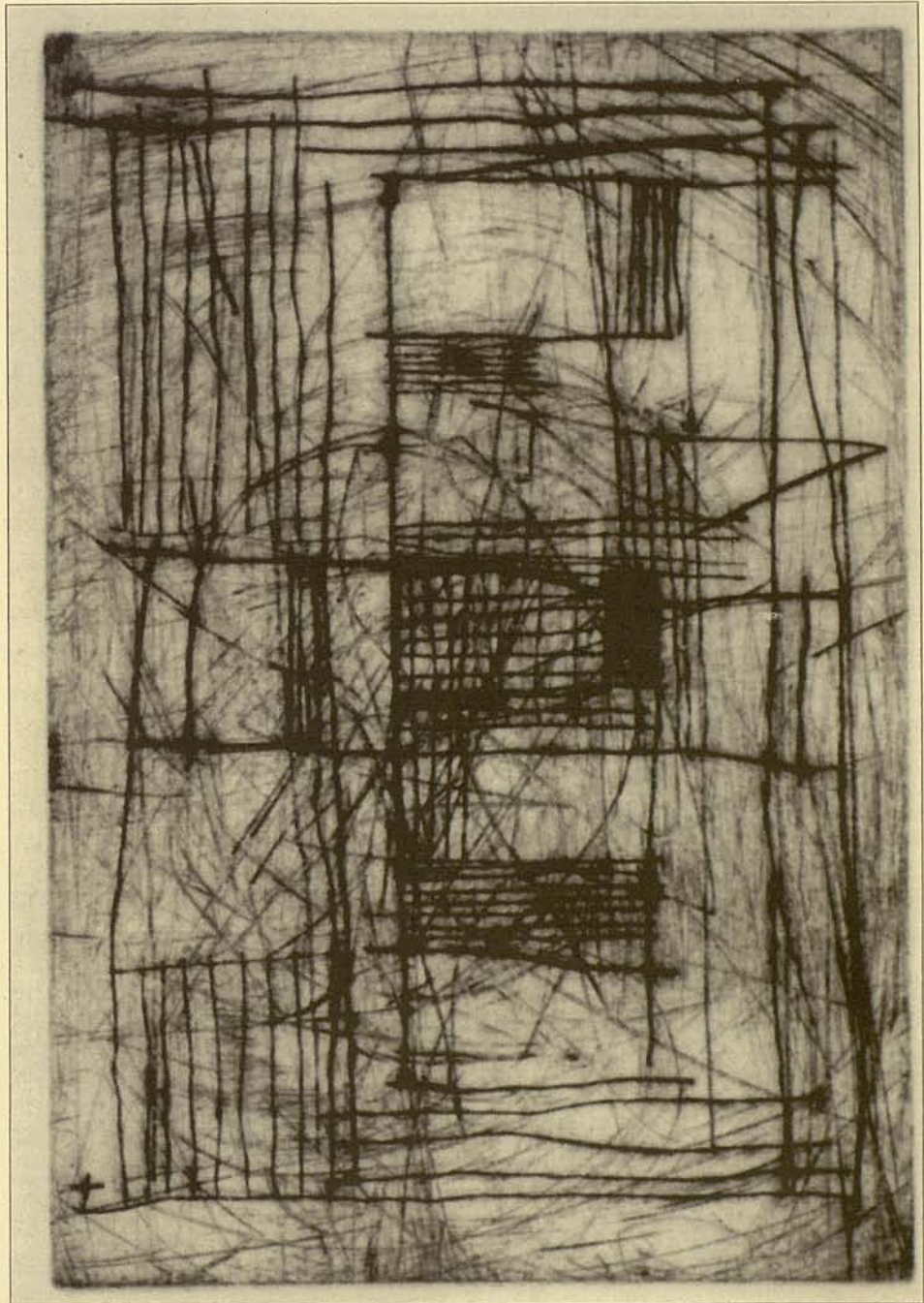
II època
2,25 €

Mallorca, juliol-agost 2002

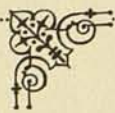
Òscar Aguilera
Bou de l'Aire
Sergio Corazzini
Victor Gayà
Manel Garcia Grau
Francesc Lladó
J. F. López Casanovas
Lluís Maicas
Pere Joan Martorell
Josep Noguerol
Jordi Pàmias
Joan Perelló
Andreu Peris
Ricard Pinyol
Francesca Pons
Baltasar Porcel
Lluís Servera
Maties Tugores
Antoni Vidal Ferrando

Il·lustracions:

Guillem Àngel Crespi
Pere Lacomba
Josep Mas
Caterina Payeras
Ricard Pinyol
Toni Riera
Yolanda Rodríguez
Llorenç Rotger
Disseny:
Joan Fullana

Ricard Pinyol, gravat a punta seca (1998)

Director:

Joan Fullana

<joanfullana@terra.es>

Consell de**Redacció:**

Pep Toni Martorell

Rainelda Palerm

Gaspar Servera

Miquel J. Servera

Magdalena Vidal

Administració:**S'Esclop**

Apartat de Correus 332

07181 Palmanova,

telèfons : 971-686709

971-439209

<sescllop@hotmail.com>

Coberta: Gravats

a punta seca de

Ricard Pinyol

Disseny:

Joan Fullana

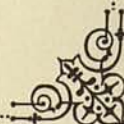
Tractament

d'imatges:

J. Domenech

Òscar Aguilera	21
Bou de l'Aire	22
Sergio Corazzini	12 i 13
Victor Gayà	8 i 9
Manel Garcia Grau	17
Francesc Lladó i Rotger	26 - 28
Joan F. López Casasnovas	7
Lluís Maicas	5
Pere Joan Martorell	20
Josep Noguerol	29
Jordi Pàmias	31
Joan Perelló	4
Andreu Peris	13
Ricard Pinyol	25
Francesca Pons	11
Baltasar Porcel	18 i 19
Lluís Servera Sitjar	14 - 16
Maties Tugores i Garau	30
Antoni Vidal Ferrando	3
Il·lustracions:	
Guillem Àngel Crespi	18 - 19
Pere Lacomba	5
Josep Mas	4
Caterina Payeras	23
Ricard Pinyol	1 i 25
Toni Riera	3
Yolanda Rodríguez	31
Llorenç Rotger Llompart	32

D'aquesta edició s'ha fet un tiratge de 476 exemplars numerats del 0 al 475. Aquest és el número 191

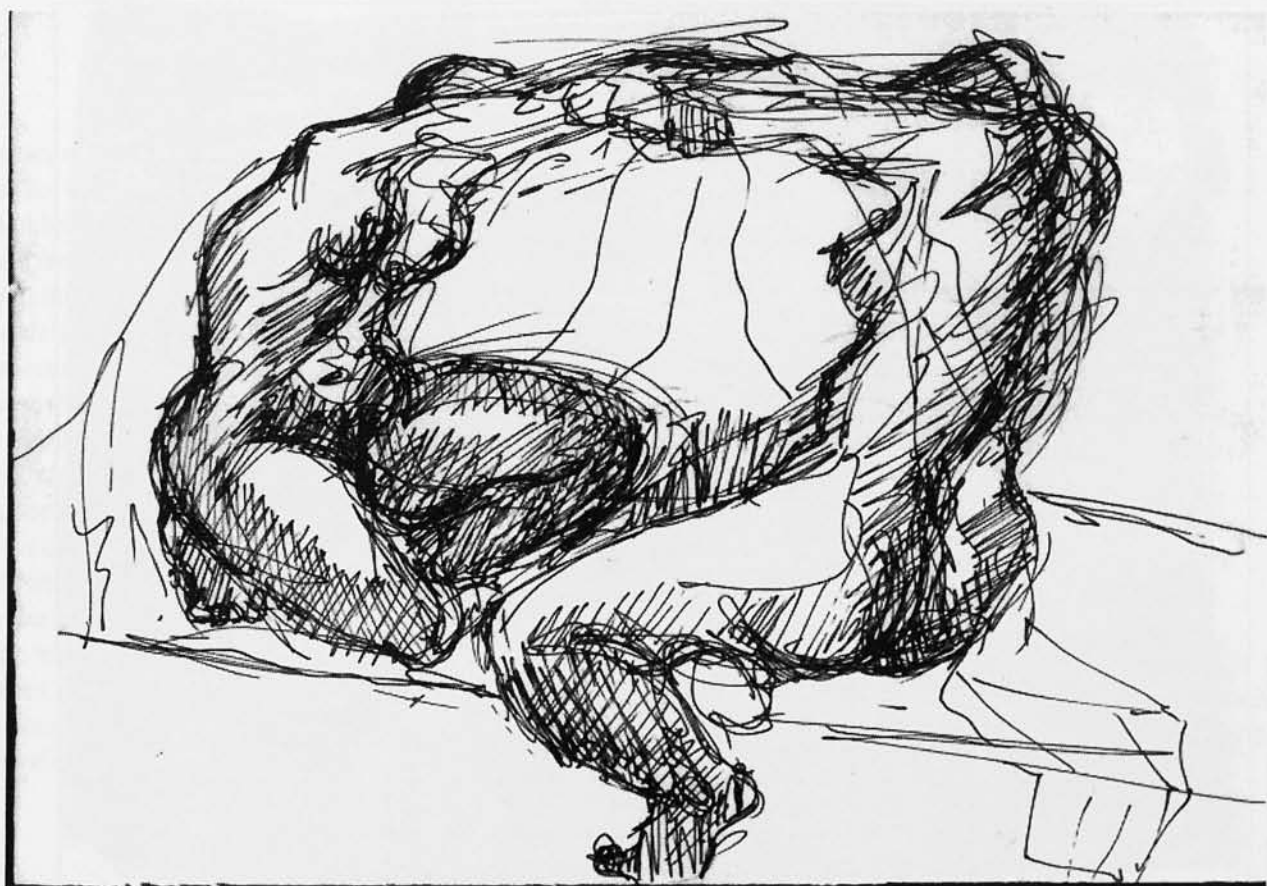

Plany de Gerónimo mentre es deixa fotografar pels turistes a Oklahoma

Ens ho heu pres tot: la dignitat, els mestres,
els camps d'herba, i el dret a conservar
les dones. Ara, des d'on surt el sol
i corren amples rius, no tenc memòria
més que pels dies en què decoràvem
amb vistosos colors els nostres poltres
com a senyal de guerra. Vet ací
els privilegis d'un vell *chiricahua*:
aquest exili sempitern i el ceptre
d'una tribu lliurada a l'extermini.
Mai més ningú no tornarà sotmetre
l'urc del bisó sobre la desolada
geografia d'Arizona. Prec
perquè el Gran Esperit em concedesqui
encara, no abundància de boscos,
sinó una mort benigna com els cels
i els alts recobres de la Sierra Madre.

ANTONI VIDAL FERRANDO
D'El batec de les pedres

Premi Ciutat de Palma de Poesia Joan Alcover 1995

Toni Riera

Llaurar la pell amb una espasa
 escarrinxant-se fins als ulls
 bevent el color de la gola
 a la fresca d'un safareig
 mentre una mà acarona el ventre
 i les papallones mengen l'heura
 amb l'esplendor de la lentitud
 com qui suca una llimona
 a un mapa d'obscenitat
 amb música de Debussy.

Tremola el desig, murmurant
 Com un brollador, amb la set
 D'alenar la pell viva, el suc
 Dels teus llavis, foc de braser

Escalfant-me els ulls, inquiets
 I vacil·lants, com els miralls
 Entelats de signes i síl·labes
 Que temen trencar-se els somriure

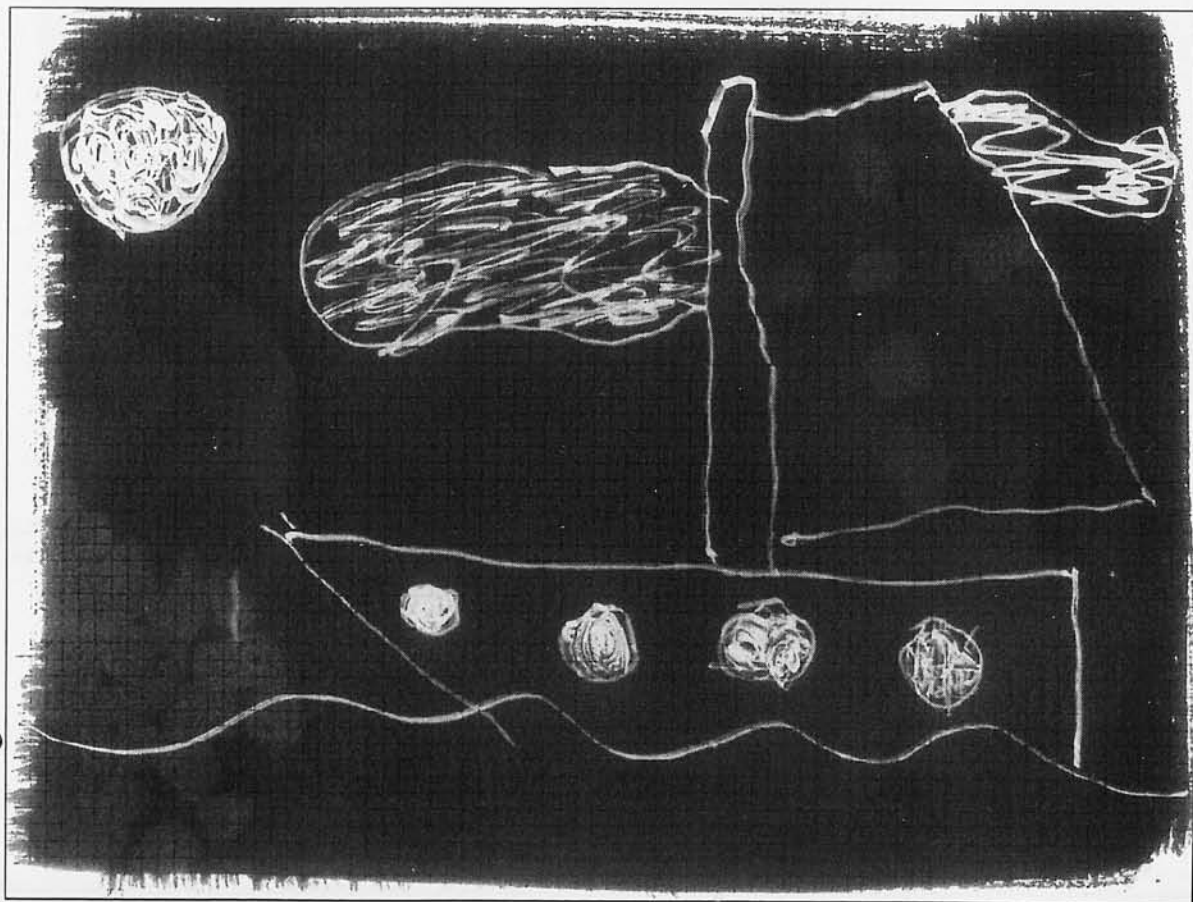
Talment càntirs humits i fràgils
 Agafant forma entre les mans
 A punt per beure'n la saliva

Escandida pels meus llavis
 Que no deixen de tremolar
 Infectats pel teu sabor d'alba

JOAN PERELLÓ

De *Sal de Migjorn*
 (Leonard Muntaner, 2002)

Josep Mas, gravat

Víctor Borisov – Toni Dionís
– Joan Lacomba – Pere Reus
– Tudanca – Eduard Vích
varen ser els artistes plàstics que
mostraren la seva obra en l'exposició
titulada **SEX**, que tengué lloc el mes
de març de l'any 2001 a la **Galeria
Cunium** d'Inca; va ser organitza-
da per **María Payeras**. L'excel-
lent catàleg de la mostra va ser dis-
senyat per **Pere Lacomba**. Aquí
reproduïm alguns dels poemes que
conté; són de **Lluís Maicas**.

*Pere Lacomba***FOC**

Cremes el foc. Cremes
l'aigua. Cremes el cos.
No hi ha desig més obscur
que l'incendi que glaça la por.
No és martiri el dolor
que delecta; ni dolor el plaer
que encén la passió de la pell
abans d'esdevenir cendra.
Tu i jo feim les normes
per traïr-les i violar amb crits
els pactes de silenci. Tenc
el cos cremat del foc
dels teus llavis, però cap
queixa no delata el meu infern.
Tenc febre a les venes,
trossos de carn intacta
que puc oferir-te perquè els cremis
amb el caliu de les teves besades.

JOC

Entaules les peces d'un joc
sense regles. Tot s'hi val
per tal de fruir. Un furtiu
moviment de la mà, una trama
que l'ull no detecta, l'engany
de l'ardit i obtens el guany
del tacte d'un pit a la galta.
Tens les dents esmolades
per mossegar el tros de mugró
que guaita entre els dobles
d'un escot parat com una llosa.
Tens, encara, tots els dits
dels guants per guarir la nafra
que vessa saó. Tens, encara,
la blana viscositat de la llengua
per abstergir l'abradió del trauc.
Tens, encara, tafur, un tauler ple
de jugades per consumir el frau.

MANS

Són els dits la millor eina
per maquillar els llavis,
humectar-los de fluids
que els deixin sensibles
i amables al tacte. Dits
flexibles de goma
que aflixin els engonals
fins que les juntes degotin.
Són les mans instruments
precisos per escometre
la tasca d'entebeir la carn,
tot cercant el punt tendre
que s'enceti amb la lleu
pressió dels palpissos.
Sigues, doncs, hàbil en l'ús
de les mans, car tenen la màgia
de baixar els cels als inferns
sense moure's de la terra.

Lluís Maicas

TELEVISIÓ, RÀDIO, VÍDEO, HIFI,
FRIGORÍFICS, ELECTRODOMÈSTICS

RED ELITE DE ELECTRODOMESTICOS S.A.

Plaça Abu Yahya, núm. 1.
Telèfons: 971-751269,
971-205013,
971-206214.
07003 Palma de Mallorca

Botiga de pell

ARTICLES DE REGAL

Avinguda Peguera, 66
Local 7
Peguera-Calvià-Mallorca

Telèfon 971-686709
Fax 971-687942
Pep-Toni @ wanadoo

"la Caixa"

220 oficines
al seu servici

La 1ª xarxa bancària
a les Illes Balears

L'oficina de
Joan Alcover,
07006 Palma,
al seu servici

POEMA D'AMOR

10/11/01 (Fulard)

En data d'avui,
t'he fet
la transferència
de
#5.000# euros
al **teu** compte
corrent.

Suau

com l'obra evanescent d'un núvol

18/05/97 & 10:35

al crepuscle.

Estès,

així l'estela de la nau damunt la mar,

la vida.

Via llarga de sol que al cel nocturn

Alumne / -a

esdevé pas esborradís d'un astre clar,

cometa errant o estel

que fuig

amb solitària llum taronja.

Embolcalla el seu coll,

plaent, sedosa i càlida.

Embolica-m'hi amb tu,

camí dels dies.

Diccionari de sal,
les paraules que escrius
copiaràs demà
quan t'entri el torb d'examen.
Al llindar del paper,
generós de tan blanc,
amb lletres de futur
la primavera et canta.

Octubre, 2001

10/11/01

JOAN F. LÓPEZ CASASNOVAS

Mortuus Dei de Jaume Santandreu *

Podríem dir que *Mortuus Dei* és una passa endavant dins el conjunt narratiu homogeni i coherent de Jaume Santandreu. En això, per tant, no hi ha sorpresa. Santandreu reprèn una vegada més el seu esperit més purament guerriller i els seus fantasmes més obsessius per donar una nova volta de rosca a la seva denúncia, però també a la contínua confessió que amara tots els seus textos, malgrat que —com escriu a *Vist per a sentència*: “La gent no es confessa per penedir-se ni, fins i tot, per humiliar-se, sinó per justificar-se”.

Nietzsche deia que “es fa molt difícil d’acceptar la veritat sense més ni més, perquè un cop acceptada ens hi hem de sotmetre” Per això —rebels o covards—, per no sotmetre’ns de cop a una veritat que, si més no sempre és inquietant, és que feim servir el relat, el conte i la novel·la. Aquesta és la manera de prendre’ns un temps, de demorar la topada violenta amb la veritat que sempre ens concerneix. I el temps de demora per la retòrica i pels circumloquis (els meandres de què sovint parlava Miquel Àngel Riera) és un temps més enllà del temps catàrtic d’una confessió rousseauiana oberta, substantiva i sense embuts, i, òbviament, també és un temps més enllà del temps legal on té lloc l’esquemàtica i concisa demanda judicial.

En definitiva, denúncia i confessió, acusació i reconeixement dels propis defectes, atac i justificació, constitueixen trets fonamentals dins el món narratiu creat per Jaume Santandreu. Són aquests components sado-masoquistes que impregnen bona part de la motivació dels seus personatges i, fins i tot, dels seus narradors, des d’aquell llunyà *El denari del profeta* fins a *Mortuus Dei* d’ara mateix, passant per *Camí de coix*, *Mamil·la*, *encara*, i sobretot per *Descalç al carreró de les serps* i *Contes malignes*, sense oblidar la capdal acusació-confessió vessada a *Encís de minyonia*.

Així, en aquesta darrera novel·la, trobarem el Jaume Santandreu de sempre: acusador i confés, ric estilísticament, generós en recursos literaris, personal en el maneig del lèxic i en la modulació

del llenguatge, i punyent en el seu expressionisme formal. Així mateix, trobarem el rerafons temàtic de sempre, o gairebé. A Jaume Santandreu li cou l’Església per bé i per mal. Sobretot per mal, i per aquest motiu la desemmascara i l’acusa; però també per bé, i per això es queixa com Job i es confessa com Sant Agustí.

I perquè li cou, l’Església és un referent i un motiu constantment reiterat dins la narrativa de Santandreu, malgrat que, com home polièdric que és, podria descriure i fabular des de i sobre moltíssims altres àmbits socials i temàtics. Encara esperam, per exemple, la gran novel·la sobre la marginació en què l’exclòs i el marginat puguin prendre la seva veu original i protagonista, i no restin com la veu vicària o reactiva de les esglésies religioses i polítiques. O una altra gran novel·la sobre la seva particular visió de l’homosexualitat seglar en una societat simplement tolerant, és a dir, que tolera passivament sense decidir-se per l’aprovació i la naturalitat; una homosexualitat en què —Jaume Santandreu ens ho podria confirmar— segur que no tot són flors i violes, però tampoc la sordidesa que alguns li volen associar. O, encara, i per no seguir indefinidament, també esperam aquest altre llibre —novel·la, biografia o assaig— sobre Miquel Àngel Riera, la percepció del qual mai no serà completa sense el seu particular i privilegiat punt de vista.

A *Mortuus Dei*, a més del gran tema recurrent de l’Església, també hi trobarem algunes de les picades d’ull, algunes de les al·lusions i dels elements que, com un motiu que es va repetint d’una manera transversal, fiten tota la seva obra. Només per posar alguns exemples, endemés de la referència al ja citat Miquel Àngel Riera que aquí apareix sota la paràfrasi de “panorama amb dona” o sota l’admiració compartida per Flaubert, a *Mortuus Dei*, hi podem trobar la mare omnipotent i omnipresent de *Mamil·la* *encara*, el psicòpata de *Descalç al carreró de les serps*, el Perú de *El denari del profeta*, la delectança maligna de *Contes*

malignes, les germanes monges entre les quals una “es féu missionera d’una ordre molt rimbombant” de *Camí de coix*, la misogínia i la claustrofòbia d’arreu; i si tot això no bastàs, a *Mortuus Dei* també trobarem cites dels seus textos anteriors, com ja havia fet abans en altres llibres, i es fa sortir ell mateix en l’escena de la ficció –mínimament camuflat– aportant així la unitat dels seus trets autobiogràfics al cos de la seva narrativa. D’aquesta manera, qui ha seguit la trajectòria literària de Jaume Santandreu, reconeixerà en *Mortuus Dei*, el Santandreu de sempre.

Però, al començament, deia que aquesta darrera novel·la és una passa endavant dins el conjunt narratiu homogeni i coherent de Santandreu. I ara ja puc dir que no és una passa gens menyspreable ni anecdòtica. En efecte, a *Mortuus Dei*, tot i conservar moltes de les característiques que identifiquen clarament els seus textos, hi ha una evolució formal i de contingut, probablement ja insinuats a *Contes malignes*, que fa que aquesta obra tengui un interès afegit pels seus lectors habituals i un gran interès en valor absolut per aquells que puguin llegir-lo per primera vegada.

A *Vist per a sentència*, Santandreu escriu: Antoni Avellà i Víctor Gayà, “m’han tornat a repetir amorosidament avorrits: “o talles adjectius, meandres i tentines psicològiques, o no hi ha Déu que et llegesqui” No és cert que, almanco jo, hagi dit mai que la seva prosa sigui il·legible per desmanegada, sinó, en tot cas, que un estil com, per exemple, el de *Mamil·la*, *encara*, requereix un tipus d’actitud lectora que avui, o no existeix o és molt migrat.

Al capdavall, no és que cregui que en Jaume ens hagi fet cas, de fet, ell mateix ja n’era conscient i així ho confirma quan diu al conte maligne *Ulls clucs*: “l’abús d’epítets i meandres que fan serpentejar l’expressió fins a tornar-la innavegable.” El cas és que a *Mortuus Dei* ha moderat molt l’ús dels adjectius perquè el llenguatge flueixi sense altre fre que el de la seva pròpia densitat –que no és poca– al mateix temps que la riuada “expressiva” de la història obliga a tallar els meandres per tal de seguir pel dret el seu curs. En definitiva, aquesta novel·la, sense caure en la linealitat i simpleza de moltes narracions actuals, i mantenint una trama ben ordida i plena d’argument, és probablement la més àgil, la més directa i la més explícita en les seves denúncies de totes les publicades fins ara.

Cert que *Mortuus Dei*, torna a ser una història d’Església amb “monges tancades i tancadores”, capellans masoquistes i *voyeurs*, canonges *maricas* i transvestits i, fins i tot, un papa canònic i canonitzador, però ara la narració va més enllà del tuf de les sotanes i el resclosit de les sagristies, i esdevé una història potent i eficaç per si mateixa, en la que el món de la religió és l’escenari triat per l’autor perquè és aquest i no un altre el que li cou, com he dit abans, però que, amb uns petits canvis, ben bé aquest escenari podria ser un altre completament distint en les aparences i tanmateix semblant en el fons, com, per exemple, el de la màfia, el de la política de fontaneria, el de l’economia globalitzada i, si m’apuren, fins i tot el de la cultura i l’art.

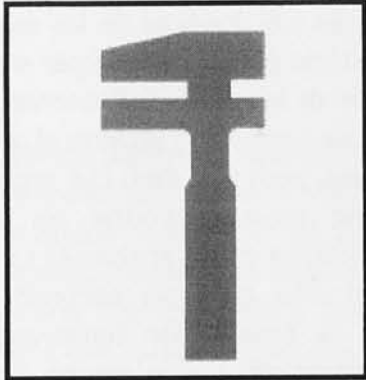
En resum, *Mortuus Dei*, conta una història que capta l’atenció i ja no la deixa relaxar fins al final, i això és d’aquesta manera –vull insistir-hi una vegada més– per mèrit de la pròpia narració i al marge de si ens interessa o no la morbositat eclesial; qui cerqui “morb” el trobarà, però a qui només li interessin els aspectes narratius i més purament literaris no se sentirà gens decebut.

VÍCTOR GAYÀ

* Presentació de *Mortuus Dei* al Centre de Cultura “*Sa Nostra*” de Palma el dia 23 de maig de 2002

Joan & Pedro

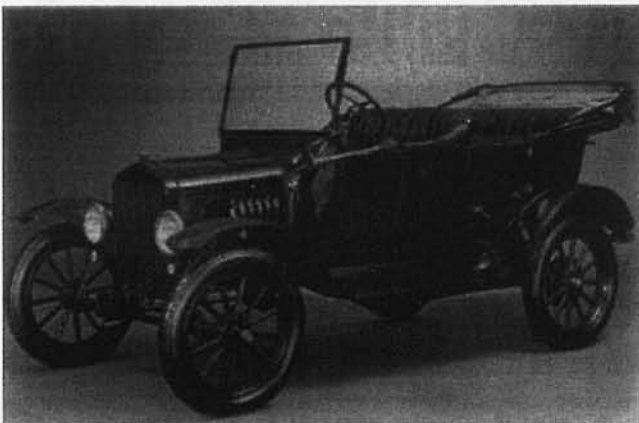

ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
(AC)
POSTA A PUNT DE MOTOR
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971-755365
 C / General Riera, núm. 25, baixos
 07003 Palma
 Servei en carretera 24 hores
 Telèfon 971-471538

www.comercialmallorca.com

SAGITARI

Llibreria

**Llibreria especialitzada
 en poesia**

***Posem a la seva disposició
 informació sobre el nostre fons
 mitjançant:***

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 - 730608
- Informació i comandes per fax:
971 - 283388
- Informació i comandes per correu electrònic:

xabraham@teleline.es

**Servei de venda amb lliurament
 contra reemborsament**
**Servei de recerca de títols
 de qualsevol especialitat**

**Carrer de Joan Miró, 62
 07015 Palma de Mallorca**

Pàrquing a 50 metres

BREUS DESAMORS

La poesia
 m'ha sabut donar
 allò que les dones
 m'han tan sols ofert:
 La seguretat
 d'un amor etern.
 Tota la passió
 d'un amor fidel.
 D'aquests dos plaers,
 la intensitat
 és prou diferent:
 m'estim molt més l'art,
 és més amatent.

[Sé que parl així
 per un descontent]

Morir d'amor,
 preciós tema poètic,
 pura ficció.

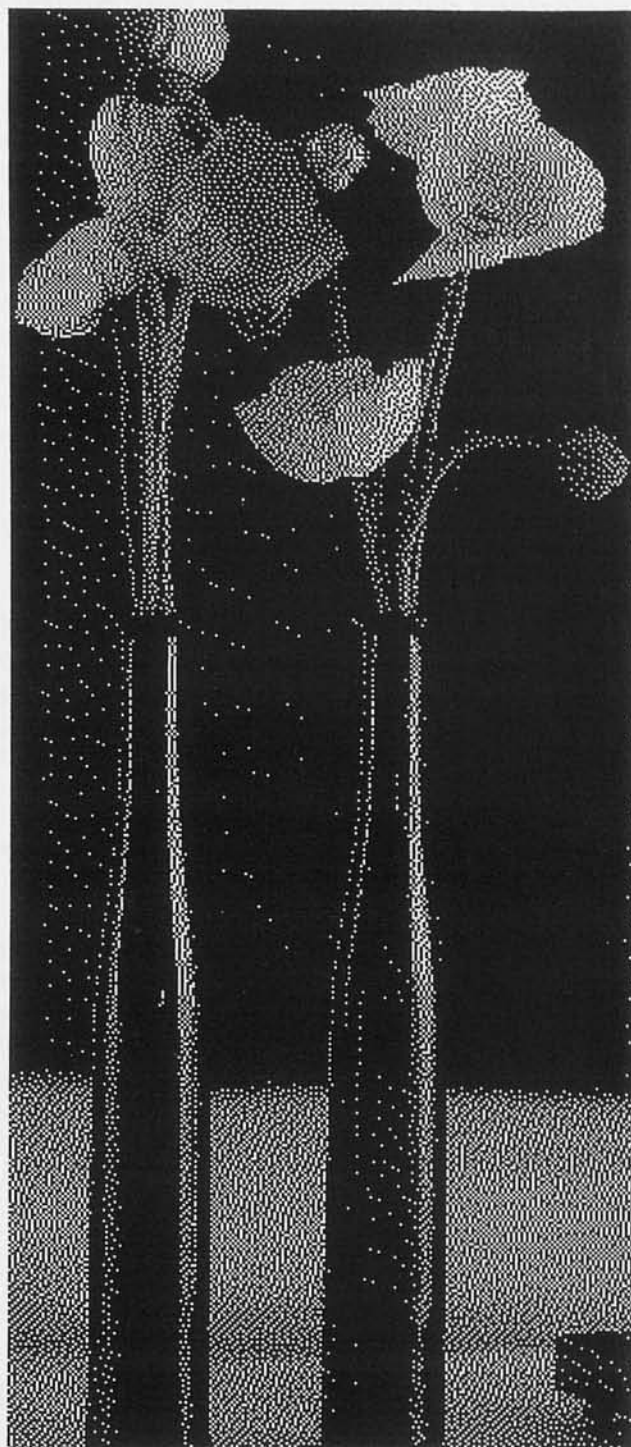
Puc viure sense ella
 però no vull.

De l'escepticisme, la ironia
 i el relativisme que em són propis
 sols en restava isolat l'amor.
 El vent sec amb què passares
 va enfonsar aquest illot.

TRENCAMENT

Ho eres tot per a mi.
 I tot és massa.

He sabut trencar les baules
 que em condemnaven al plaer
 d'estar lligada a ell.

francesca pons ortega va néixer sota el signe de lleó l'any 1975. És llicenciada en filologia catalana. Ha publicat crítiques literàries al *Diari de Balears* i el llibre d'assaigs *Com un lleu floc de cendra* (Capaltard, 2002). Va ser antologada a *Segle XXI. Vint-i-una poetes per al segle XXI* (Capaltard, 2001).

francesca pons Ortega

Desolazione del povero poeta sentimentale *Desolació del pobre poeta sentimental**(Castell d'Alaró, Dijous Sant
de Peris a Joaquim Poireau)***I**

*Perché tu mi dici: poeta?
Io non sono un poeta.
Io non sono che un piccolo fanciullo che piange.
Vedi: non ho che le lagrime da offrire al Silenzio.
Perché tu mi dici: poeta?*

II

*Le mie tristezze sono povere tristezze comuni.
Le mie gioie furono semplici,
semplici così, che se io dovessi confessarle a te arrossirei.*

Oggi io penso a morire.

III

*Io voglio morire, solamente, perché sono stanco;
solamente perché i grandi angeli
su le vetrate delle cattedrali
mi fanno tremare d'amore e di angoscia;
solamente perché io sono, oramai,
rassegnato come uno specchio,
come un povero specchio melanconico.*

*Vedi che io non sono un poeta:
sono un fanciullo triste che ha voglia di morire.*

IV

*Oh, non meravigliarti della mia tristezza!
E non domandarmi;
Io non saprei dirti che parole così vane,
Dio mio, così vane,
che mi verrebbe di piangere come se fossi per morire.
Le mie lagrime avrebbero l'aria
di sgranare un rosario di tristezza
davanti alla mia anima sette volte dolente
ma io non sarei un poeta;
sarei, semplicemente, un dolce e pensoso fanciullo
cui avvenisse di pregare, così, come canta e come dorme.*

V

*Io mi comunico del silenzio, quotidianamente, come di Gesù.
E i sacerdoti del silenzio sono i rumori,
poi che senza di essi io non avrei cercato e trovato il Dio.*

I

Per què em dius: poeta?
Jo no sóc un poeta.
Només sóc un xiquet menut que plora.
Mira: sols tinc llàgrimes per oferir al Silenci.
Per què em dius: poeta?

II

Les meues tristors són pobres tristors comunes.
Els meus plaers foren senzills,
tan senzills que, si haguera de confessar-te'ls, enrogiria.

Hui pense a morir.

III

Vull morir, solament, perquè estic cansat;
solament perquè els grans àngels
des dels vitralls de les catedrals
em fan tremolar d'amor i d'angúnia;
solament perquè ja estic
resignat com un espill,
com un pobre espill melangiós.

Veus que no sóc un poeta:
sóc un xiquet trist que té ganes de morir.

IV

Oh, no et meravelles de la meua tristor!
I no em demanes;
sols sabria dir-te paraules prou vanes,
Déu meu, tan vanes,
que em vénen ganes de plorar com si m'hagués de morir.
Les meues llàgrimes tindrien l'aire
de desgranar un rosari de tristor
davant de la meua ànima set vegades adolorida
però jo no seria un poeta;
seria, simplement, un dolç i pensarós xiquet
que prega així com canta i dorm.

V

Combregue del silenci, quotidianament, com de Jesús.
I els sacerdots del silenci són els rumors,
car sense ells no hauria cercat i trobat el Déu.

VI

*Questa notte ho dormito con le mani in croce.
Mi sembrò di essere un piccolo e dolce fanciullo
dimenticato da tutti gli umani,
povera tenera preda del primo venuto;
e desiderai di essere venduto,
di essere battuto
di essere costretto a digiunare
per potermi mettere a piangere tutto solo,
disperatamente triste,
in un angolo oscuro.*

VII

*Io amo la vita semplice delle cose.
Quante passioni vidi sfogliarsi a poco a poco,
per ogni cosa che se ne andava!
Ma tu non comprendi e sorridi,
e pensi che io sia malato.*

VIII

*Oh, io sono veramente malato!
E muoio, un poco, ogni giorno.
Vedi: come le cose.
Non sono, dunque, un poeta:
io so che per essere detto: poeta, conviene
vivere ben altra vita!
Io non so, Dio mio, che morire.
Amen.*

VI

Aquesta nit he dormit amb les mans en creu.
Em va semblar ésser un menut i dolç xiquet
oblidat de tots els humans,
pobra tendra presa del primer a arribar;
i desitjaria d'ésser venut,
d'ésser batut
d'ésser forçat a dejunar
per tal de ficar-me a plorar tot sol,
desesperadament trist,
en un racó fosc.

VII

M'agrada la vida senzilla de les coses.
Quantes passions vaig veure desfullar-se, a poc a poc,
per cada cosa que fugia!
Però no em comprens i somrius,
i penses que estic malalt.

VIII

Oh, estic vertaderament malalt!
I muir, un poc, cada dia.
Mira: com les coses.
No sóc, per tant, un poeta:
Sé que per anomenar-me: poeta, convé
viure una vida ben diferent!
I jo, Déu meu, només sé morir.
Amén.

SERGIO CORAZZINI

(Traduït per ANDREU PERIS)

Aquest poema aparegué l'any 1906 al llibre *Piccolo libro inutile*, primer treball del crepuscular Sergio Corazzini, a qui van editar els amics després de la seua temprana mort per la mala vida i, sobretot, per la tuberculosi.

El poeta entra en comunió amb el Silenci, símbol del No-res, des de la perspectiva d'un particular Jesús redentor. Canta les tristors quotidianes en un estil voluntàriament prosaic i un ritme de dolente mesteza; cerca desaparèixer, com les coses, per a viure el més íntim dol.

Andreu Peris

Filosofia i Poesia a la Universitat: un debat obert (2)

El seminari va continuar amb l'exposició del professor **Perfecto Cuadrado** "Els Pessos de F. Pessoa". N'ofereix una pinzellada molt breu.

Després d'ubicar acuradament Pessoa en el seu temps i d'explicar la situació cultural portuguesa, el professor Cuadrado es va centrar en l'anàlisi detalladíssima dels heterònims a l'obra pessoiana. Uns heterònims que comença usar a partir de 1914 i dels quals en formulà una sèrie d'apunts: el poeta intenta superar-se o evitar-se a si mateix per trobar amb qui intercanviar idees. Es tracta -i des de la perspectiva filosòfica que ens ocupa és clau- d'una adaptació de la dialèctica socràtica. La intenció no és imposar idees, sinó aproximar-se a les mateixes, interrogar la realitat des d'una visió oberta.

El primer dels heterònims Alberto Caerio: epicuri, estoic, antitrascendent. Intenta superar el saudosisme. Les coses no tenen des de Caerio transcendència, frueixen de realitat: "*Hi ha metafísica suficient en no pensar en res*". Cal viure de manera espontània i "la llum del sol" és més important que el pensament dels poetes. De Ricardo Reis va esmentar que comparteix una forma epicúrea de veure la realitat: "passar", "estimar-se tranquil·lament"... I d'Alvaro Campos destacà efusivament l'*Oda marítima*

Pessoa és un poeta que medita sobre la poesia. És molt citat quan afirma que "*el poeta és un fingidor*". La poesia es troba en totes les coses, és espant, admiració descobriment, reminiscència. Hi ha arts que tenen per finalitat entretenir, altres que es conformen amb agradar, però n'hi ha d'altres com la música, la literatura o la filosofia, i d'aquí prové la seva grandesa, que el què pretenen és influir. La funció de les darreres pot servir per regenerar moralment els individus i, per la suma, la col·lectivitat.

La poesia és fragmentària i cal ésser feliços en la interrogació. La filosofia viu un moment d'enyorança. Pessoa representa la negació de tot coneixement únic. Presenta una visió de la realitat des de la seva multiplicitat i contradiccions. Per mitjà d'un diàleg inacabable dóna la possibilitat de construir àmbits de tolerància. En definitiva, el poeta-filòsof vol "*conèixer tot de totes les maneres possibles*", "*ser el botxí i la víctima alhora*". El professor Perfecto Cuadrado, expert en el poeta portuguès de primeríssim nivell, no va deixar de citar l'excel·lent traducció del *Llibre del desassossec* del poeta **Gabriel de la Santíssima Trinitat Sampol** i del professor **Nicolau Dols**. Mereixen, per la seva gran qualitat, també ser llegits els

poemes que **Josep Maria Llompart** va traduir-li. El seminari va continuar amb una altra conferència sucosa. El títol "Versions de Rilke de Joan Vinyoli" i la va oferir el professor **Francesc Torres**. Rilke és un dels poetes més importants del segle XX. Joan Vinyoli va realitzar una magnífica traducció dels *Sonets a Orfeu* (1923). Rilke s'interessa pels grans temes. En els grans temes, poesia i filosofia, entren en contacte: la creació ("*pot crear un home?*"), el silenci, l'efímer, la queixa i la joia ("*La joia sap, confessa l'enyorança, / només la queixa encara aprèn; ...*", "*El més alegre ho aconseguirà*", el regne dels vius i el regne dels morts, la transformació ("*Bé que es transforma el món, ...*"), el problema del temps i de l'intemporal, el problema de Déu i de l'home, l'experiència ("*Hi ha més d'un vent/que és com fill meu.*"), l'home i la màquina.

El tema de la transformació és essencial. El professor F. Torres va recordar Heràclit. El que perdura és el canvi. Rilke coneixia *Les Metamorfosis* d'Ovidi. Els propis artistes són efímers, però a les metàfores més insignificants vessen l'alè de les nostres vides.

El poeta intenta construir, malgrat la *finitezza*, un món amb l'art: "*el cant és existència*" i "*Cantar de veritat és alenar altrament*". Però és el poema el qui dóna el cant. "*I entorn de res. Ser un hàlit en el déu. Un vent*". El vent és un símbol de la necessària modèstia de qui crea. El vent és també important per a Vinyoli, autor de *Vent d'aram*. El cant s'extreu del silenci. El poeta fretura de solitud. Rilke, al final dels seus dies, malalt, es va retirar a Muzot cercant la solitud per crear, una solitud que li acabà per fer mal de tan abassegadora. "*El camí al vertader valor de tota obra passa per la solitud*" defensava Rilke en els *Diaris de joventut*. L'escollit per lloar (el poeta) sorgeix com del silenci de la roca... El silenci és important per poder lloar i celebrar el cant. El sud representa el lloc de la sensibilitat. Rilke estimava i sentia molt intensament Itàlia: "*Tot es fa vinya, tot es fa raïm / assoanat en el seu sud sensible*". La mort, per la seva part, ens obliga a replantejar-nos la vida. El temps dels morts i el temps dels vius conviuen a Rilke. Heidegger tenia en gran estima Rilke. Un poema fonamental per a Heidegger es titula *Per al Baró Helmuth Lucius Von Stoedien*. El que defineix l'home és el risc, el risc volgut. Entre moltes d'altres coses, el professor Torres, va esmentar la relació de Rilke amb Rodin, del qual fou secretari, i amb Lou Andreas Salomé, amb qui va intercanviar una interessantíssima correspondència i que va exercir sobre el poeta una poderosa

influència. La música va ocupar un lloc preeminent en el món rilkian i tengué un espai dins l'exposició. Tant Rilke com Vinyoli són autors dels quals no ens podem oblidar, com ens va demostrar Francesc Torres en la seva acurada conferència.

Un altre poeta importantíssim, Hölderlin, va centrar una altra sessió del seminari, un expert en Heidegger, el professor **Juan L. Vermal**, va parlar de la seva poesia i de la relació que manté amb la filosofia. Recordem l'interès del filòsof alemany per la poesia que ha esdevingut primordial pel que fa a la il·lació d'ambdues disciplines. Hölderlin és un poeta que ha "poetitzat" sobre el "poetitzar" mateix. Tota teoria de la poesia és significativa des del punt de vista filosòfic. Demanar-se quina és la funció del poeta en temps de misèria és una pregunta que supera el propi cercle poètic. L'agermana amb la filosofia.

Un dels grans temes és el de recuperar la unitat perduda. Hölderlin viu una època difícil, plena de canvis i trasbalsaments. S'interroga si és possible reconstruir la unitat perduda estèticament. Trobant un principi seria factible superar les escissions. La veritat necessària, en aquest ordre de coses, de l'estètica. El filòsof ha de tenir tanta força estètica com el poeta. La poesia ha de ser mestra de la humanitat.

La separació compungeix Hölderlin i la viu com a dolor i ceguesa. L'himne de la vida només es deixa escoltar en nosaltres en el dolor. Davant l'abandó dels déus, del sentit, davant la llarga distància que ens allunya de l'amor, només podem recuperar l'harmonia mitjançant l'estètica. Vol "*un dia lloat diàriament*". Cal recordar amb Menó el que queda de la veritat passada. El poeta és el qui és capaç de mantenir una flama viva en la nit. Hem de vetllar per mantenir la "*santa memòria*", ara que els déus han fugit. El paper del poeta és el record. I pot viure la distància perquè segueix les petjades dels déus. És un intermediari entre el diví i el mortal. És el qui procura que emergeixin "*paraules com a flors*". El professor Vermal cità la famosa sentència de Hölderlin que tant agrada a Miquel Martí i Pol: "*el que perdura ho funden els poetes*". L'amor també fixa ulls atents, i és "*millor dormir que restar sense companys*".

En l'anàlisi heideggeriana, la poesia no és una ornamentació. És un fonament de la història. No és un dir ancorat en el caprici. La poesia mateixa permet el llenguatge. Permet "*infantar paraules*", qüestió essencial ja plantejada per Aristòfanes a *Les granotes*. La poesia és la més perillosa i la més innocent de les ocupacions. El poeta rep una donació, però al mateix temps pot predir el que encara no s'ha complert. En definitiva, convoca el conjunt d'homes perquè: "*Ple de mèrits, però és poèticament / com l'home habita aquesta terra*".

El seminari va continuar amb la conferència del professor **Mateu Cabot** sobre "Baudelaire: l'altra Modernitat". El poeta francès és bàsic per al desenvolupament de la poesia contemporània. En aques-

Clio (segle II). És la primera de les nou muses de la mitologia grega, deessa de la Història i de la Poesia Èpica. Se la va trobar l'any 1774 al sud-est de Tivoli, on solien estiuejar els romans.

ta direcció de l'univers baudelairià, prenen força temàtiques com la problemàtica de l'individu dins la ciutat, el subjecte que lluita dins la massa, el seu malestar i la seva vida anònima. A *Les flors del mal*, el pecat no és la transgressió de la llei, sinó la seva aniquilació. El dandisme de Baudelaire suposa una rebel·lió enfront del món burgès i una preservació de la intimitat.

Hi ha atracció pel mal que va en contra de la visió socràtica del Gorgias que defensa l'interès de l'home pel bé. El *spleen* (malenconia, tedi, manca de ganes de viure) és una constant causada per la seva individualitat absoluta que el manté sense aspiracions i aïllat d'un món que és: "un oasi d'horror en un desert de tedi" →

La poesia esdevé entesa com un estat de perpetua il·luminació. A la "Modernitat" baudelairiana, el temps s'ha esquinçat. És necessari remarcar la importància que el concepte de temps ha assolit al llarg de la història de la filosofia. La gestació de la idea de temps com un instant en si mateix representa un deslligar-lo del passat i del futur per concedir al present tot el protagonisme.

Així, el plaer que obtenim de l'assaig del present no es deu sol a la bellesa sinó, sobretot, a la seva qualitat de present. Aquesta presa de posició que provoca un temps alliberat dels costums ens durà a plantejar-nos, tal com apuntà el professor Cabot, on rau la salvació? on es troba aquest instant que Baudelaire corona com si fos etern?

La poesia seria un camí per l'eternització del present. El passat pel nostre poeta és entès com una càrrega. El que se "salva" és el present. No hi cap guardar espai per al futur.

El que compta són la descripció d'estats, les "il·luminacions". La publicació de *Les flors del mal*, el 1857, va segellar una altra "Modernitat" de la qual qualsevol estudiós del pensament no pot restar al marge de la seva comprensió.

Una lectura del poeta i professor **Diego Sabiote** va ocupar la penúltima sessió del seminari. Sabiote recità alguns dels seus poemes comentant-los dins l'eix del procés creador. El procés creador mai no està acabat. De fet, una posta de sol, un crepuscle han estat incorporats a la poesia en moltes ocasions, però mai no han estat dits del tot. Ni probablement ho podran ésser en el futur. El procés creador és una tasca inacabada perquè inacabat és l'ésser humà. No podem, per tant, posar límits a la creació.

És a partir del grans temes, dels sentiments i de les idees intemporals, de les emocions que sobrepassen el moment, com aconseguim sentir-nos reconeguts en els textos literaris. Els versos necessiten d'un motiu, d'un voler comunicatiu, d'un missatge. El joc de paraules no basta. És el cas de la poesia de Diego Sabiote. La preocupació pel sofriment humà, l'ansia de bellesa vivificadora i l'obertura vers una transcendència que reflecteixin una bondat i una esperança properes i incessants són algunes de les seves característiques més notables.

La poesia no és definible, no és explicable ens dirà: "Ni siquiera una línea./ Para definir la poesia, le bastó una palabra: Dulcinea". La poesia dóna a cada paraula un univers de suggerències. El camí que va de la paraula a la paraula poètica culmina florint en noves i més abundoses significacions per sempre més descloses. A la poesia de Diego Sabiote els mots més senzills recuperen la seva esponera.

Al poema *Adiós con Lévinas. Con Dios se sent solidari amb la inquietud de E. Lévinas per "l'altre". Un pensador importantíssim també per a Bartomeu Fiol. La seva principal aportació és la preeminència de l'ètica per sobre de l'ontologia. L'altre per a Lévinas són aquells pels quals Diego*

Pintura d'un vas antic de Grècia

Sabiote s'interessa: "Els pobres, els indefensos..." Recorda Sabiote les aportacions dels qui són "*Los hijos de ningún tiempo*" (Sòcrates, Plató, Galileu...) El nostre món està en deute amb ells, perquè han assaonat "*la vida sàvia*". Han aconseguit un dir que ens ha procurat una humanitat millor. Un dir tan autèntic que pertany a tots i que per aquesta raó és durador: "*Entonces es momento: / tu decir es de todos*".

El seminari va concloure amb una Taula rodona en la qual els alumnes, també, realitzaren algunes significatives preguntes. Pel seu enorme interès, en relatam uns curtíssims apunts.

El poeta **Bartomeu Fiol**, que recentment ha publicat *Canalla lluny de Grècia*, va aprofundir en el significat de la famosa pregunta de Pilat: "*què és la veritat?*" introduïda tres cops per Salvador Espriu. La veritat és la gran meta dels filòsofs i dels poetes-filòsofs.

El poeta i professor **Àngel Terron**, autor de *Geometria descriptiva*, va parlar del vincle entre filosofia, poesia i ciència, esmentant el poema de Parmènides i el *De Rerum natura* de Lucreci. Malgrat ens hi acostem per mètodes diversos, ens dirigim a una realitat que volem desvetllar.

El poeta i novel·lista **Albert Herranz** va exposar el cas de la impossibilitat de treure la creació poètica de l'àmbit humà. L'experiment executat amb una màquina va resultar del tot insatisfactori per l'autor d'*Ambaixador d'un país inexistent...*

El professor **Francesc Torres**, per la seva part, va recordar dos poetes rellevants com Blai Bonet i Marià Villangómez en assenyalar el pes de les seves respectives obres.

El debat entre «Poesia i Filosofia» roman obert. El coneixement és una tasca apassionant i sense fi que requereix la col·laboració de totes les disciplines.

LLUÍS SERVERA SITJAR

Full de subscripció

S'Esclop

Quadern cultural

Llinatges:
Nom:
Data de naixement:
Adreça (Carrer/plaça)
Població: Codi postal:
Telèfon: Fax:
E-mail:

Em subscric a *S'Esclop Quadern cultural* per sis números, a partir del núm....., raó per la qual:

- A) Us tramet un xec per valor de 13,50 € a nom de *S'Esclop*
- B) Us adjunt fotocòpia d'ingrés de 13,50 € a nom de *S'Esclop* en el compte corrent 0182-1279-18-020.15 22 335 del BBVA (Bulevar de Peguera, 07160 Peguera, Calvià, Mallorca).

Data:

Signatura:

Enviau-nos aquesta butlleta amb el xec (opció A) o el justificant de l'ingrés (opció B) a l'adreça postal:

S'Esclop
Quadern cultural

Apartat de Correus núm. 332,
07181 Palmanova (Mallorca).

sesclop@hotmail.com

Un altre Gènesi, si us plau

I was unrewarded as darkness at a mirror
Seamus Heaney

A Mn. Cinto Verdagué, en el seu centenari

La primera nit Dante s'alçà, insomne, i creà el Paradís.
Abans, però, va bastir, quimèric i adust, una nova vida
sota l'encens i el miratge de la pròpia vida
i es va lliurar als plaers fulgents d'uns ulls d'ivori
sota l'estrall i la fronda dels nous pecats capitals.
A la segona nit va comprendre que la felicitat era impossible
i donà als mortals el terror i el goig del Purgatori:
llavors llaurà els mots amb la sang dels Déus
i esperà que l'aigua i l'argila habitaren els somnis
dels homes.

Durant la tercera nit, demanà clemència al Sant Ofici
i sirgà els noms de l'ombra i la carn:
no hi va haver cap resposta entre els cants proscrius de l'ànima
i el cos vagà irredempt creant els versos i l'heretgia.

A la quarta i cinquena nits els digué el nom al Pare,
al Fill i a tots els esperits mentre dormien a la cambra luxosa
del Gran Sacerdot i, després, perdonà als mortals
perquè, efectivament, mai havien sabut el que havien fet.

Durant la sisena nit, fart de tant d'hipòcrita i tant de xarlatà,
irat entre tanta crueltat vinclada sota el lluent encís de l'or
i esverat pel rostre bellíssim de la dona senzilla

que l'esperava a la cambra prohibida
prop del PonteVecchio, creà l'Infern:
des de llavors el crit mai no va tornar a ser crit,
ni la rauxa ni la brosta no van tornar a portar l'aroma d'espígol
entre les llambordes, ni cap esguard ha oblidat mai més
que la mort i l'estigma són l'encaix del cos entre la pols
del viure.

Una vegada contemplà la seua obra descansà.
I veient-la tan imperfecta i habitada
pensà en girar fulla i continuar-la sota el beuratge de l'escurçó
i l'encalç d'aquella dona fiorentina brodat entre les parpelles del desig
i guarnit més enllà dels delmes i la desesperança:

des de llavors l'ànima té ànima, l'heretgia sap de l'heretgia,
l'aigua sap del glop i de la set, el mot sap el nom del mot,
la mirada sap de l'esguard de la dissidència, la bellesa
té carn i pedres sota la carn i les pedres de l'antiga ciutat,
el corrent de l'Arno sap de les barques de plaer esventrant-se
contra els cants llefosos i llepaires
de tots els falsos escrivans i bocamolls i profetes.

Dante, per fi, es retirà a la cambra.

I des d'aquella nit la paraula, tenaç i embriagadora, sap de l'home
cercant-se entre els vastos senyorijs de la misèria.

D'Al fons de vies desertes, Edicions 62, 2002

MANEL GARCIA GRAU

Manel Garcia Grau imparteix l'assignatura de *Literatura Catalana Contemporània* a la Universitat Jaume I de Castelló, pertany al Dept. de Filologia Anglesa i Romànica. És Membre de la Junta de l'AELC pel País Valencià.

Crespí i Alemany o la construcció de l'artista

Mallorca és allà on ja no és. Vull dir com conegudísim cartell internacional: la Mallorca de les arrels que configuren una fesomia ja només es troba en l'interior de l'illa, a les seves raconades de muntanya i en els seus plans asolellats, a uns mobles, a uns horts, al "silenci pregon", que deia real i metafísicament Miquel dels Sants Oliver. A un habitatge humà construït amb el tacte i la força de les mans, amb el domini històric de la mirada damunt les coses, damunt els batecs de la vida.

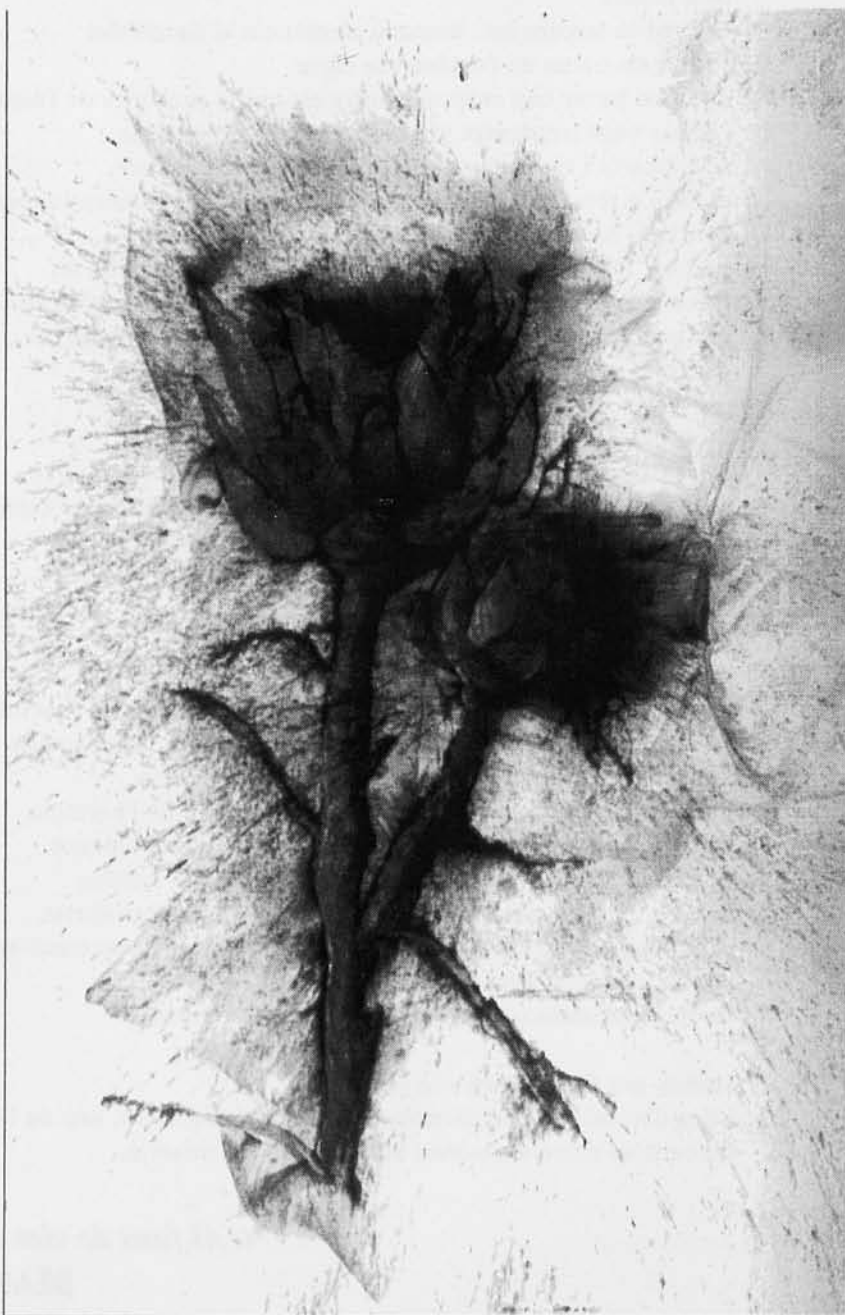
L'estranger que hi ve de viatge gairebé sempre creu que ha estat a Mallorca, però el que ha visitat és un cartell de propaganda amb platges, hotels, botigues, carreteres plenes de cotxes, exacerbant soroll ambiental. Per això on aquest visitant ha d'anar, si a més de viure tot això vol conèixer l'illa, és al seu interior. O, metafòricament parlant, als quadres de Guillem Àngel Crespí i Alemany.

Crespí i Alemany és de Santa Margalida, un vell poble reposat entre els rostolls interiors i les onades de la badia d'Alcúdia, la Conquesta i la feina i la por. Llavors d'aquí probablement li venen a Crespí i Alemany els colors de llum del seu art, tan oberts i tan nets i tan consistents, una atmosfera on hi podrien coincidir la tonalitat alada d'un Matisse i la pinzellada carnosa d'un Soutine, però on hi ha i s'hi multiplica el cromatisme radiant i enèrgic sens dubte del propi Crespí i Alemany, l'originalitat de la seva signatura.

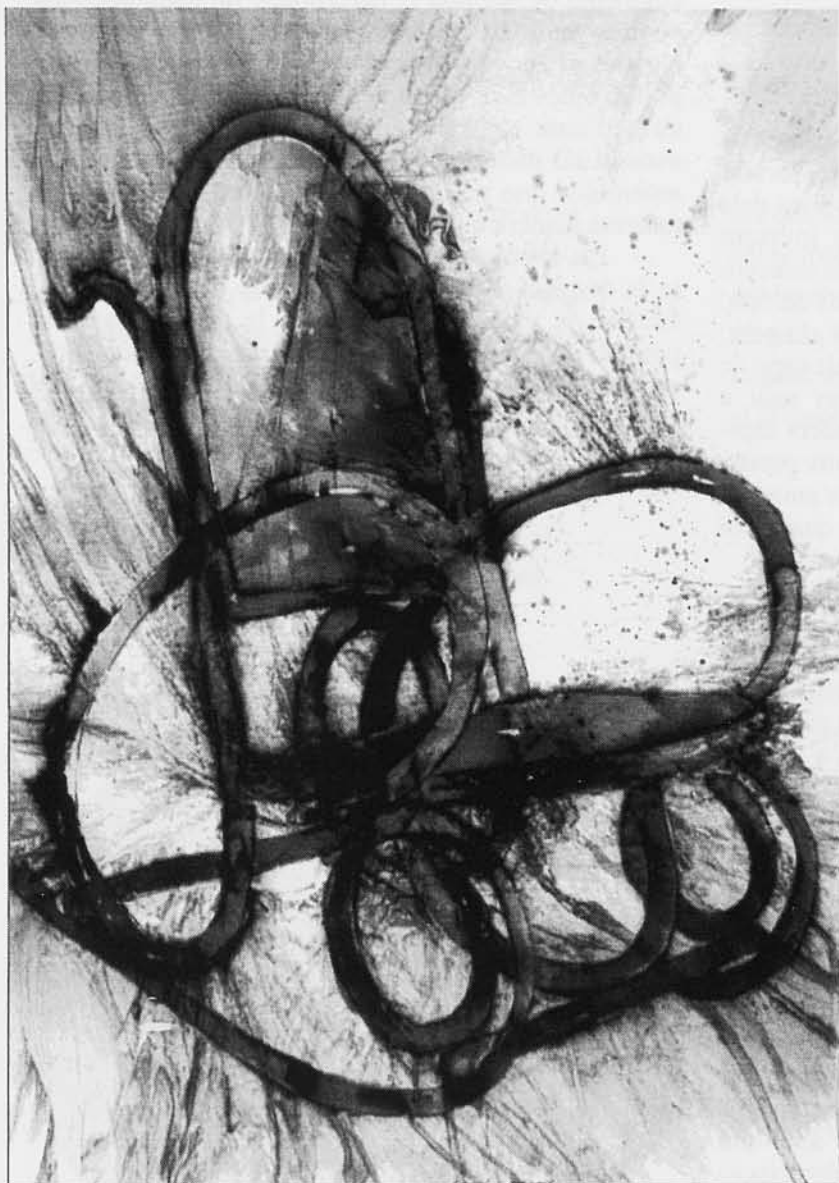
L'artista, així, situa en la tela la matèria concreta de la seva observació, de la seva motivació, del seu sentiment: les cols ufanes i el volum

de les taules, el joc de les cireres i l'escaire de les cadires, les carabasses pletòriques i els balancins alats, les llimones àcides i els plats callats, la tronyella d'un enfilall de tomàtiques i la circumferència fonda d'un calderó d'aram.

O sigui, el que no té història ni entreteniment, el que no vol omplir la pintura amb anècdotes fora de la pintura, però que en canvi té ésser: un volum fet de tacte i sensorialitat, unes lleis pròpies d'existència, la matèria per la matèria. "Jo sóc el que sóc", proclama Jehovà a l'Antic Testament.

Miquel Àngel Crespí i Alemany

Miquel Àngel Crespí i Alemany

Llavors les mans que han sembrat les síndries en la terra llacorosa i que han serrat i clavetajat una fusta, pasten amb la pintura la conversió d'aquests elements temporals en essència emblemàtica persistent de la natura que els forja. Les mans enteses també, evidentment, com la gran capacitat creadora de Guillem Àngel Crespí i Alemany, que experimenta rigorós i generós a partir del coneixement i domini de la immediatesa. Una pintura on res no hi és gratuït i tot hi és conseqüent.

Crespí i Alemany usa tintes industrials i pigments naturals, pasta de paper i resina acrílica, caseïna i aquarel·la. Tot ho ha fet ell o al menys ho ha manipulat: un color no és una convenció sinó una individualització, cada franja de l'arc de santmartí no és una decoració sinó una personalització.

Aleshores el quadre es desglossa i ahora s'integra en un fons que pot consistir en una delicada matisació grisosa, un fum subtil, damunt del qual hi pot regnar l'esplèndida figuració d'una col d'horta convertida en una forma autònoma, on el blau o el vermell inexistent al natural esdevenen en l'obra artística una nova naturalitat, una rotunda expressivitat.

Amb el dibuix que en realitat configura un teorema linial d'harmonies, gairebé una excusa per desplegar les qualitats del cromatisme o la gressor matèrica. El respall d'una cadira o les corbes d'un balancí model thonet es realcen en dansa geomètrica, la gràcia de l'immòbil. I la rugositat del paper matxucat es converteix en gratallosa matèria orgànica, condensació amatent.

La pintura mallorquina d'aquests darrers anys té un lloc en l'art tranfronterer del moment, la fan artistes que coneixen el seu ofici i que segueixen la seva intuïció: no hi ha millor manera que l'emmotllada per aquesta conjunció per assolir l'originalitat. Però una cosa és bellugar-se darrera les avantguardes convencionals i successives que pul·lulen arreu i l'altra és xuclar l'epicentre visceral de la creació. S'han de registrar, doncs, dos grups: Guillem Àngel Crespí i Alemany forma part del segon, del que va davant i endavant.

BALTASAR PORCEL

Barcelona, 2002

In *Crespí i Alemany, pintures*
Marimón, Galeria d'art contemporani.
Juny 2002, Ca'n Picafort, (Mallorca)

Selecció natural

Tanmateix, per molt que es vulgui acabar amb la cultura del *botellón*, els principis de Darwin seguiran el seu curs fins a la fi, pels segles dels segles. L'alarmant consum d'alcohol de la joventut espanyola també haurà de seguir el procés de la selecció natural. Si es prohibeix beure a les places, als carrers, davall un pont, o a qualsevol altre lloc públic, la gent, els joves sobretot, per agafar una moixa que els caps de setmana pugui alliberar tensions i servir per anar a l'encalç d'altres dimensions a través dels poders espirituals de l'*aqua ardens*, es tancarà dins quatre parets, ja siguin les d'un bar o les de qualsevol casa, s'amagarà sota la pestilència de les clavegueres o per qualsevol soterrani de mala mort.

El fi justifica els mitjans.

No podem negar que la nostra societat, a qualsevol dels escalons que separa els rics dels pobres, els llests dels curts, els bons dels dolents, els amables dels grossers, etcètera, es troba del tot immersa en els plaers dels efluvis etílics. Els nins, ja de ben petits, s'adonen del ritual que configura la majoria d'esdeveniments festius: menjar i beure. De primer, no relacionen aquelles rialles excessives, ni aquella xerrera desmesurada, ni aquell afecte repenti, ni aquella..., fins que un dia, potser perquè se'ls ha atorgat el privilegi de pegar un glopet de cava durant aquella celebració tan especial, comencen a trobar el sentit de tot plegat.

I mentre els anys passen, acostant-se a aquella edat en què un es sent ben a prop de convertir-se en un home, els pares donen per fet que el nin pot començar a beure una mica de vi per dinar. Res, que es comença amb moderació per casa i s'acaba pel carrer amb una desmesura que pot portar a la perdició. La descripció sociocultural del fet seria més o manco la següent: un fet social que en principi no comporta cap problema, una conducta que es traspassa al cercle d'amistats i que pot suposar problemes puntuals com un parell de gateres esporàdiques, sorgeix un conflicte a causa d'una certa cronicitat d'aquest problemes puntuals, el control o el descontrol per part del subjecte.

Per sort, la gran majoria de joves arriben a assolir el control. I a partir d'aquí, són ells mateixos els qui decideixen quan i com s'han d'acostar a l'alcohol, amb quina freqüència i quantitat han de seguir experimentant amb la beguda. Els qui no han aconseguit passar el filtre de la selecció natural queden enganxats a les tètriques xarxes de la addicció i l'infern. No és necessari explicar aquest martiri. Supòs que tothom en coneix casos propers. A qualsevol poble de qualsevol lloc del món hi ha la puta, el moix, el tronat...

Causes? Genètiques, socials, culturals, personals... Una mica de tot.

El que resulta evident, de tot aquest truí per acabar amb el *botellón*, és que si es fessin retxes dins l'aigua se'n traurien els mateixos resultats. O pitjor, perquè ja sabem que tot el que implica prohibició

augmenta de seguida el percentatge de temptació que pogués tenir en principi, es tracti de no consumir alcohol al carrer o de circular a 50 km/h per dins el poble, i més si es tracta de joves, tenint en compte els aires d'anar contra les impositcions i seguir exclusivament els dictaris de la seva voluntat un tant rebel i autàrquica que porten implícits al seu tarannà, de la mateixa manera que el foc crema i la sang és vermella.

Els joves seguiran bevent alcohol per molt que se'ls desplaci d'una plaça a un camp de concentració. És llei de vida. Els que passin la selecció natural, perquè són més espavilats, perquè són més forts, perquè no tenen amics, perquè no tenen doblers..., tal com s'espera d'ells, acabaran els estudis, cercaran feina i s'integraran a la societat, i els que no ho aconseguixin duran de cul les seves respectives famílies.

Per canviar els costums i hàbits de la societat actual, hauríem de retrocedir fins el dia de la creació adàmica i mirar de reconstruir un altre tipus de civilització. L'home actual té les seves virtuts i els seus defectes, els seus punts febles i forts, les seves pors i els seus somnis, les seves quimeres i les seves esperances. I sovint, un tasset de vi ens fa veure les coses des d'un punt de vista menys negre i ens agombola l'ànima.

A més, que no ens venguin amb comèdia. Tothom que tingui dos dits de seny sap que el màxim beneficiat amb les vendes d'alcohol és l'estat. A veure si amb aquesta llei seca pels carrers i places el que volen és augmentar el consum d'alcohol dins bars, pubs i discotèques. Serà qüestió de muntar-ne un. Això serà una mina!

PERE JOAN MARTORELL

I

El dolor que aguaita i la por que em vessa
a vegades, quan el dia esdevé crepuscle
i no queda res pus que la certesa enrocada
de l'amor com a futur joc de batecs pansits.

El temor de que ens esclati la raó a les mans
que ens faci cendra, que ens dilueixi
dins el llac infinit de solitud que és el jo
i hagi de fer l'amor amb la teva ombra.

El dolor, dic, que arribi l'alba,
quan el romaní gotegi encara serena,
quan encara tingui la teva saliva a trenc de boca
o que, sinó, calli per a sempre.

V

Avui et puc veure,
superada la misèria cruenta;
ara que et podré palpar els llavis amb la boca
i et podré dir; "Què bé et cau la pluja, Alba!",
com si no hagués hagut un ahir, ni un despús-ahir,
com si el mai o el sempre s'haguessin fet perennes
i brolassin en hores felices i infinites
com el teu bategar (i el meu) com a referència,
m'afany a saludar-te, d'imprevist,
com abans ho hagués fet de forma premeditada,
per esculpir en ta fesomia
tot quan t'estim: dir-te amb un murmuri
que la teva estima serà per mai o per sempre,
quan ambdós es confonguin
i em ragin dels dits les seves minúcies
i les seves grandeses, també.

X

El tall de la dàlia feta espina dorsal
i el sanguinoleig de les puntes
ara que tot és vertigen transparent
i el rellotge,
doblegat en el mai,
discursa l'existencialisme més còmic:
bagatel·les d'escriptor que el fum farà nials,
el dringar escanyat de les nostres cabòries.

XXVIII

La diàspora,
les retines convexes en cru comiat,
llagrimós creuer d'illots dispersos,
tan real com la nit que s'esllavissa.
Els estels,
constel·lacions del prou
recitat de mil maneres,
incloses les mans en rite funerari.
La nuesa,
el ressò d'uns alès que reboten en el buit,
la marca de les natges com el marbre,
un quinqué fent combustible del no res.

D'Alba, la por que em vessa

ÒSCAR AGUILERA

Òscar Aguilera i Mestre (Palma, 1971) és llicenciat en Ciències Polítiques per la Universitat Complutense de Madrid. Viu gran part de l'any a Itàlia. És l'autor de *Recers de boira*, 1994; amb *Essència de l'enyor*, guanyà el Premi Art Jove del Govern Balear de poesia, 1998; l'any 1999, amb *I Beatriu, la dolça guia cara* aconseguí el VI Premi de Penyíscola de conte, i *Alba, la por que em vessa* fou finalista del I Memorial Laureà Mela de Mataró. *Constància de les hores mudes* -accèssit del Rei en Jaume de poesia, Calvià 2000- ha estat publicat recentment en la col·lecció La Butzeta per Lleonard Muntaner editor.

PRESENTACIÓ DEL 5^è SOLSTICI D'ESTIU

Com cada any pel mes de juliol, la **Fundació ACA** de Búger treu a la llum una nova edició del **Solstici d'Estiu** i enguany ja arriba a la cinquena edició. Solstici d'Estiu és una proposta poètica de la fundació que consisteix en l'edició anual d'un llibre i cassette en els quals joves poetes de les Illes Balears ofereixen una mostra dels seus quefers poètics. La intenció del llibre és servir de suport a aquells joves que es veuen sobtats per la dèria de l'escriptura, perquè tinguin l'oportunitat de donar a conèixer la seva obra des dels seus inicis, fet que els suposa un gran incentiu per continuar creant. Però no només a crear, sinó també per a mostrar al públic les seves creacions. Això implica una maduració literària (sigui conscient o inconscient) en la que el jove poeta assoleix un compromís qualitatiu amb ell mateix. A més, és una encertada proposta per a tenir l'oportunitat de conèixer i seguir l'evolució i les tendències escollides d'aquestes noves generacions de poetes, que, al cap i a la fi, potser, conformaran el futur de la poesia balear.

Cal dir que la intenció primera de Solstici d'Estiu i dels seus fundadors —**Antoni Caimari** (fundador i President de la Fundació ACA) i **Antoni Gost** (Coordinador de l'Aula Poètica de la Fundació ACA)— és la interrelació entre els poetes, unir-los amb el llaç de la paraula i l'amistat i que, mitjançant la convivència durant uns dies, i amb la il·lusió de que aquesta complicitat i unió s'incrementin en un futur proper, en neixin nous projectes conjunts abolint així qualsevol frontera geogràfica i facilitar-los-li la realització d'una sèrie d'actes conjunts que tenen l'ACA com a eix de partida. Enguany els poetes que donen forma i veu al llibre i al cassette són **Laura Almirante** d'Eivissa, **Pau Janer** de Maó, **Marina Llobera** de Polença i **Josep Vallespir** de Sa Pobla.

A diferència d'altres anys, en aquesta edició són quatre poetes i no tres com en les anteriors. El motiu és que s'hi ha inclòs —en la seva totalitat— l'obra guanyadora del **Certamen de Poesia en castellà Art Jove 2002**, obtingut per **Marina Llobera**. La presentació del poemari Solstici d'Estiu tengué lloc el 13 de juliol a la Sala del Piano d'ACA,

on després d'unes encoratjadores paraules del Conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, senyor **Damià Pons**, els quatre poetes novells oferiren als nombrosos assistents un recital d'alguns dels seus poemes editats.

A continuació, es visità l'Oratori de Sant Miquel a Campanet, on els **Xeremiers de Búger** interpretaren sonades i explicaren el funcionament i els sons d'aquest instrument popular. I com és tradició, l'acte es va concloure a taula, on es pogué parlar tranquil·lament i sopar de productes mallorquins.

La presentació d'aquesta cinquena edició de Solstici d'Estiu es va repetir a Menorca i Eivissa; amb noves lectures dels joves poetes el 17 de juliol a Eivissa, on fou presentat per la Consellera de Cultura del Consell Insular, senyora **Fanny Tur**, i el poeta **Rafel Serra**. També fou presentat a l'Ajuntament de Maó pel poeta **Biel Pons**.

CONFERÈNCIA DE FRANCESC LLADÓ

El 15 de juliol a l'ACA, **Francesc Lladó**, professor de filosofia i estudis de la vida i l'obra de Miquel Ferrà, va dictar una conferència sobre **Miquel Ferrà i la seva relació amb Marià Villangómez**. Lladó ens va introduir —mitjançant una breu semblança biogràfica— en la vida de l'autor de l'Escola Mallorquina, tant

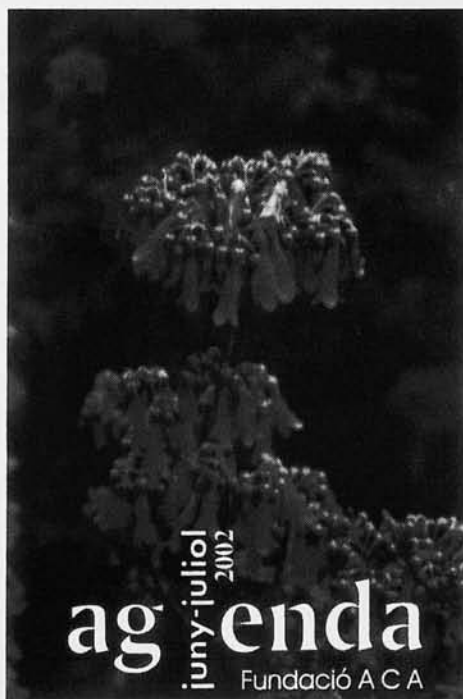
en la seva vessant de poeta, com en la d'animador cultural; aquesta darrera faceta, a la que major atenció dedicà, probablement és la que més poc es coneix. La dedicació a activitats culturals, sovint de caràcter reivindicatiu, l'impulsava a viatjar d'un lloc a un altre, i, potser, fou la causa de que no poguem gaudir d'una obra poètica més extensa, explicà el conferenciant.

Alternant les lectures dels poemes d'ambdós escriptors i contant curioses anècdotes que amenitzaren la vetlada, Lladó desgranà la relació d'amistat i de respecte que existia entre Miquel Ferrà i Marià Villangómez, parlà de les dèries que compartiren. Tot plegat va ser una oportunitat de gaudi i d'apropament instructiu a Ferrà, encara prou desconegut per a molts, de la mà d'un dels que millor l'ha estudiat i conegut, de manera pòstuma, com a resultat d'una pacient i constant recerca documental i testimonial al llarg de molts d'anys.

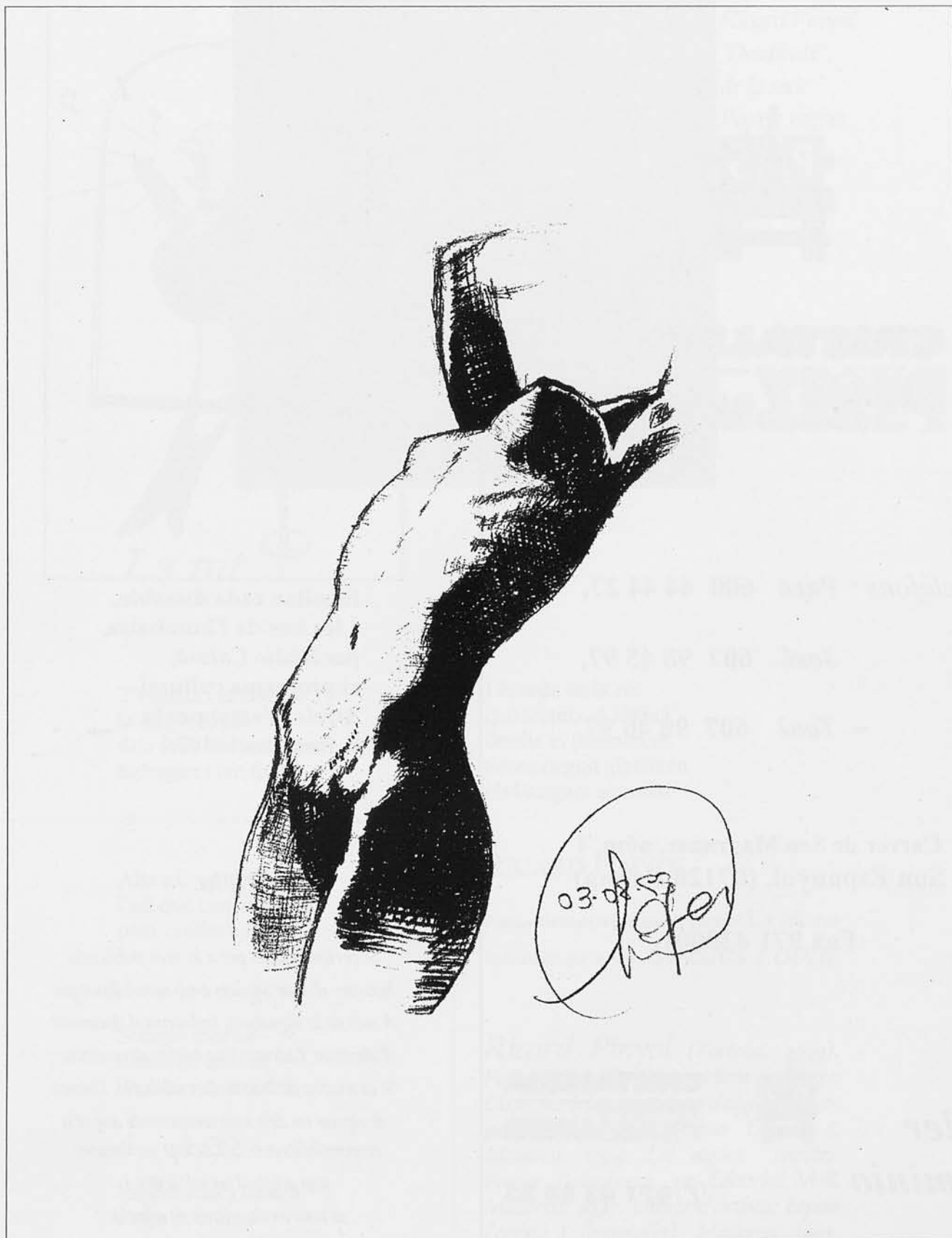
Diuen que entre l'oblit i el record hi ha un buit on hi van a parar tots els artistes a l'espera de ser perpetuats amb els anys. Com qui assumeix que no depèn d'un mateix haver tingut l'oportunitat de néixer, assumeixen que tampoc no els pertany el seu record futur, car saben que si són recordats, ho serà per allò que feren en un espai i un temps determinats i que el llegat que deixin (i això sí que només depèn d'ells) serà l'única prova palpable de la seva existència.

Sobreviure al temps, sobreviure a la mort..., què difícil quan implica tanta dificultat i lluita recordar i esdevé tan fàcil i gratuït oblidar. Sovint tot queda en mans de la sort o del destí, qui sap, i no basta la qualitat d'un mateix perquè en perduri la memòria. En darrer terme és dels altres dels que depèn un artista per renéixer de nou i vèncer la pols de l'oblit. Per això, quan hom surt d'ACA amb les paraules de Francesc Lladó encara dins la ment, se n'adona de la importància del seu treball sobre Miquel Ferrà. Qui, d'altra banda, vista en conjunt tota la tasca que va dur a terme, hom el creu just mereixedor de totes i cada una de les línies que li han dedicat.

BOU DE L'AIRE

agenda
juny-juliol 2002
Fundació ACA

Caterina Payeras, dibuix a llapis sobre paper

CRISTAL·LERIA
PEREZ SABATER

Telèfons : Paco 600 44 44 27,

José 607 98 45 97,

Toni 607 98 46 97.

Carrer de Son Magraner, núm. 4
Son Espanyol, (07120 Palma)

Fax 971 439001

Taller
aluminio

CRISTAL·LERIA
PEREZ SABATER

☎ 971 43 84 33

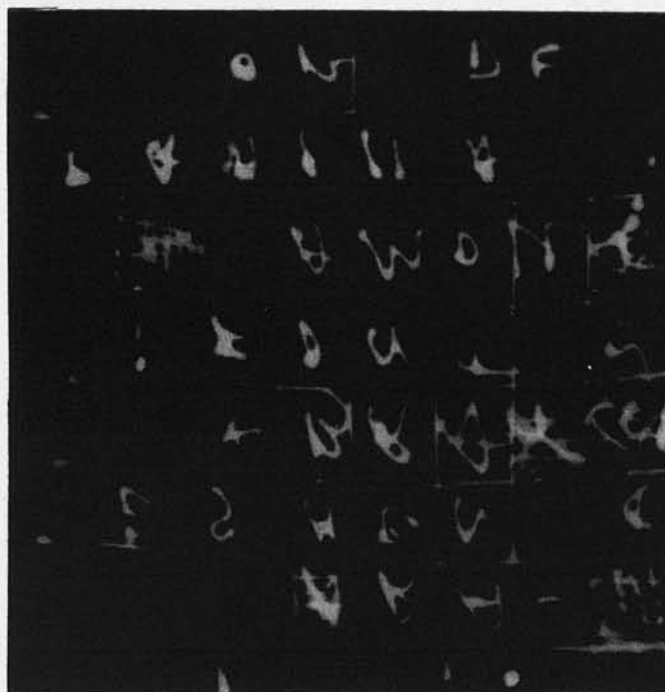

Escoltau cada dissabte,
a les tres de l'horabaixa,
per Ràdio Calvià,
el programa cultural
Arrels. S'emet per la
la freqüència 107.4

Nota:

Si arriben escrits per a la seva publicació hauran d'anar signats amb nom i llinatges. A més de la signatura, inclouran el document d'identitat, l'adreça i un telèfon de contacte. Si es tractàs de l'escrit d'un col·lectiu, l'haurà de signar un dels seus components que se'n responsabilitzarà. S'Esclop no tornarà cap original no sol·licitat i es reserva els criteris de selecció.

R.

*Ricard Pinyol,
"Desdibuix",
de la sèrie
Papers negres
(1998)*

La nit

1.

T'esgalla i et fascina
la fulgor fonda
dels seus ulls turbulents,
hidragirs i tan freds.

2.

Alta nit, volta abismal,
l'ull que considera,
para orelles a l'altre.

3.

Sempre morint
llambren del Cel
les runes desolades.

4.

Esponerosa i blanca
s'alça la branca
que els ulls encén.

5.

Al balm del vent
floreix la rosa
d'altres Sols que vindran.

6.

I la seda de la nit
que teixeix el silenci
desfila el pensament.
Sense neguit glateixen
els batgars acorden.

RICARD PINYOL

Poemes breus de la part que du per títol *La nit* d'un
llibre inèdit que es dirà *Abelles i oblit*.

Ricard Pinyol (Tortosa, 1959).
Poeta i gravador. Ha publicat els llibres:
Disperses (cinc variacions d'aigües i altres
poemes) Col·lecció *Poesia Estesa*, 8.
Menorca, 1994. *Les aigües secretes*.
Poesia. Balanguera, 78. Editorial Moll,
Mallorca, 1997. *Llibres d'artista: Espais*
(poesia i fotografia). Mallorca, 1995.
Interval (poesia i gravat). Mallorca, 1996.
Apareix a les antologies: L'illa dels bous.
Tortosa, 1989. *L'orgull de ser pocs*.
Tarragona, 1993. *Vores de riu*. Barcelona,
1997, i *Terres, Ponts, Paisatges*. Barcelona,
2002.

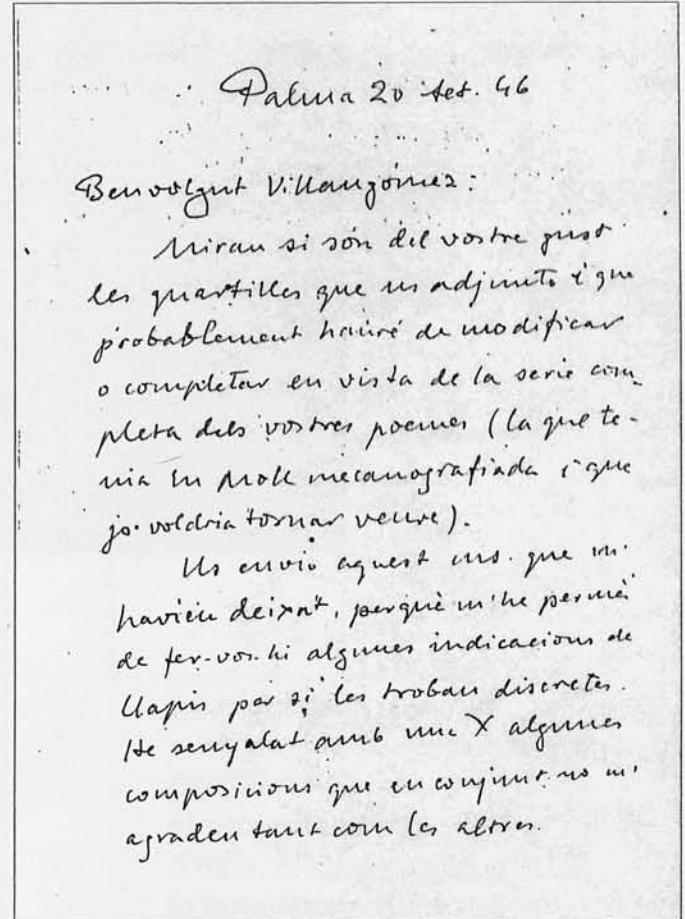
Relació entre Marià Villangómez i Miquel Ferrà

Fa uns anys, amb motiu de l'elaboració de la meua tesi doctoral i per tal de conèixer la relació que hi hagué entre Marià Villangómez i Miquel Ferrà, em vaig posar en contacte amb el poeta eivissenc, qui molt amablement em lliurà fotocòpies d'algunes cartes de Ferrà així com un fragment de les seves pròpies memòries, encara inèdites, en les quals s'hi refereix. En aquest article vull referir-me al que em contà Villangómez i al que es desprèn de la corresponència que mantingueren ambdós poetes en els difícils anys quaranta.

Villangómez explica que, l'any 1942, exercia de mestre a Palma, on al principi es relacionà amb el seu amic de la infantesa Gabriel Fuster "Gafim", la mare del qual era eivissenca. Més endavant, per mitjà de la bibliotecària Carme Masseguer entrà en contacte amb Miquel Ferrà, i ell el posà en relació amb els altres membres de l'Escola Mallorquina. Villangómez ja n'havia tingut un contacte esporàdic el 1935, en ser publicats uns poemes seus —que havia enviat Isidor Macabich— al número de *La Nostra Terra* de novembre-desembre d'aquell any i a l'*Almanac de les Lletres* de 1936.

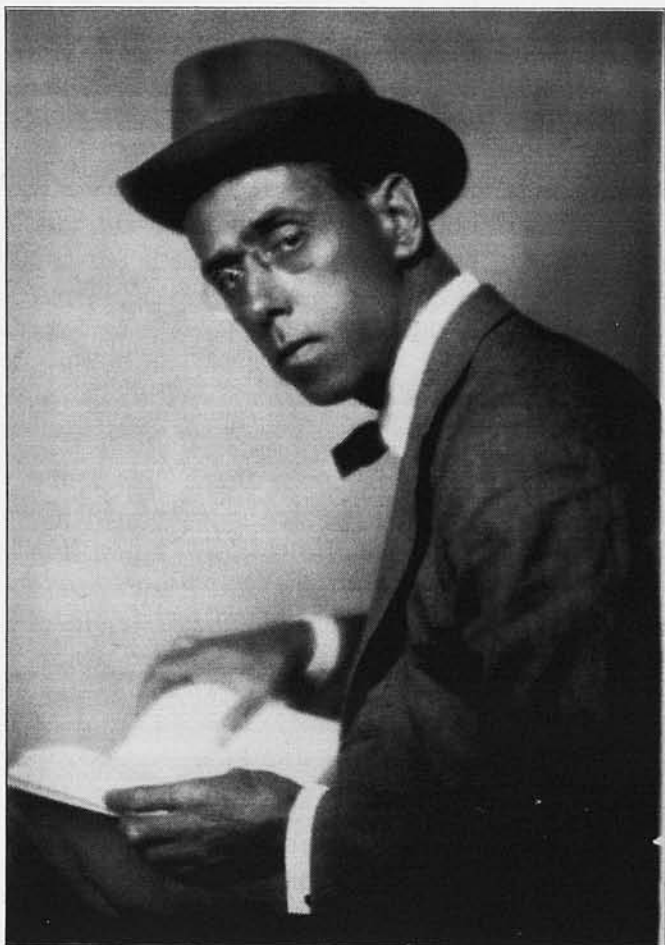
En arribar a Mallorca, Marià Villangómez pensà que aquell nucli intel·lectual encara hi devia ser, però que, degut a les circumstàncies de la postguerra, devia estar prou amagat. En aquest sentit, comenta que "Gafim" a vegades en feia referència de passada i en to humorístic, que els coneixia, però no s'hi relacionava gaire. Els havia apartat del seu viure quotidià. Conta que el contacte s'establí d'una forma inesperada: sovint anava a llegir a la biblioteca de la Caixa, que aleshores dirigia Carme Masseguer, la qual se n'adonà del seu interès per la poesia catalana i li demanà si escrivia. Villangómez li contestà que sí i li passà algunes poesies, que ella mostrà a Miquel Ferrà, el qual li manifestà el desig de conèixer el novell poeta. Masseguer i Villangómez decidiren anar a veure'l al seu domicili del carrer Muntaner i les visites esdevingueren habituals durant aquell any.

Villangómez, malgrat que sabia que Ferrà era un home important dins l'Escola Mallorquina, que aleshores presidia, confessa que d'ell no en coneixia gairebé res, i encara que no ignorava que era un crític sever, en comentar-li els seus versos

Carta manuscrita de Miquel Ferrà a Marià Villangómez (20 de setembre de 1946)

no li ho va semblar. En canvi, li semblà una persona d'una gran "dignitat moral i d'una serietat en el seu amor a les lletres". Ferrà el presentà al poeta Guillem Colom, a Miquel Forteza i a Francesc de Borja Moll. Villangómez comenta: "Aviat em vaig trobar dins un cercle acollidor, una mica prudent cap enfora i com assetjat, però amb un gran esperit i una fermesa que em va ser una bona ajuda moral en aquells temps difícils. M'hi trobava molt bé, era la primera vegada que entrava, fora d'Eivissa, en un ambient literari, tractava com no ho havia fet mai amb gent de lletres que empraven el català i que sentien per la llengua les mateixes preocupacions que jo. Hi havia queixes i alguna esperança. Vaig assistir a una o dues reunions més nombroses a cases particulars". Tot seguit, explica que no conegué fins més tard a Llorenç Riber i Miquel Dolç i que,

M Ferrà

en ser destinat a Catalunya, Ferrà i Moll el recomenaren a Ramon Aramon i a l'orfebre Ramon Sunyer, a l'establiment del qual acudien alguns escriptors catalans.

En els seus viatges posteriors a Mallorca, Villangómez sempre visitava Miquel Ferrà. Un capvespre conegué a ca seva Maria Antònia Salvà. Els matins el visitava a la Biblioteca Provincial, on Ferrà li recitava Leopardi en italià mentre l'acomiadava. Així mateix, conta que, el 1946, li confià el pròleg de *Terra i somni* i que uns anys després "*moria el meu admirat amic*".

En la carta que m'escrigué el 17 de febrer de 1996, afirmava que d'ençà que va conèixer Ferrà li va semblar "*un home d'una gran dignitat, mereixedor d'admiració i afecte*". També m'exposava que la seva correspondència amb ell fou escassa i que foren més freqüents les seves converses tant el 1942, quan era a Mallorca, com els anys posteriors, en què hi viatjava sovint. Em

deia, finalment, que "*Miquel Ferrà es mereix una bona tesi i tots els esforços*". A més, m'envià sis cartes de Ferrà, que es corresponen amb les nou de Villangómez que són a l'arxiu de Miquel Ferrà.

A la primera carta de Villangómez de què disposam, datada el 3 de juny de 1943 a Cornellà, on feia escola, li envia els seus poemes perquè els corregeixi. Animat pel permís que ha obtingut Dolç de publicar el seu llibret de poemes a *Les Illes d'Or*, pensa si els seus poemes tendrien un lloc en la col·lecció insular, i ho consulta a Ferrà, demanant-li que deixi veure els versos a Francesc de Borja Moll per aclarir què en pensa. Li sol·licita consell sobre la selecció de poemes per al volum, es disculpa dient que "*si gos demanar-ho, es tenguent en compte l'acollida sempre benèvola que he tengut de la seva gentilesa*", i li diu que s'ha pres la llibertat de dedicar-li un sonet.

Ferrà li contesta el 25 de juny de 1943 i li comenta que els seus versos "*m'han estat, més que un treball de llegir-los, un descans pel meu surmenage*. Li ratific la meva impressió primera: *tots els poemes de la col·lecció són intatxables, de sentiment i de forma*". Seguidament, li suggereix eliminar-ne un (Villangómez em comentava que el dit poema feia referència a una visió d'una platja apartada d'Eivissa on es banyaven unes pageses nues i que finalment no va fer cas a la seva recomanació) i li fa algunes indicacions a llapis, aclarint que només n'ha de fer el cas que a ell li sembli. A més, es dol que la publicació hagi d'esperar, perquè han retirat momentàniament els permisos a Moll. Malgrat tot, li augura "*una magnífica acollida, pel que es mereix i per la seva procedència*. Ell representará una valuosa i depurada col·laboració d'Eivissa en la nostra renaixença".

Per una carta de Ferrà a Francesc de B. Moll, del 25 de setembre de 1944, descobrim que fou Ferrà qui, "*amb un gust singular*", el presentà a Moll. El qualificava de "*poeta exquisit i dels més autèntics que tenim*", i li diu a Moll que "*no cal que us el recomani*".

Entre Barcelona i Eivissa, Villangómez fa escala i s'atura algunes vegades a Mallorca, on pot canviar impressions amb Miquel Ferrà. El 30 de juliol de 1943, escriu a Ferrà per contar-li els seus plans de futur, que són continuar la carrera de filosofia i lletres que havia iniciat l'any 35. Totes aquestes ocupacions, a més de la feina a l'escola, (exercí de mestre durant 25 anys), no li deixen gaire temps per a la poesia, però, tanmateix, n'envia una en castellà a Ferrà sobre Narcís Puget. Li anuncia que probablement es tornarà a aturar a →

Mallorca per Nadal i l'anirà a visitar.

Ferrà li respon el 30 de novembre, li escriu que s'alegra de la seva decisió de continuar els estudis de lletres, que de segur li obriran camí encara que per mor d'això descansi la musa, però, així mateix, li comenta que no convé deixar-la descansar massa, a pesar que ell no prediqui amb l'exemple. Pel que fa als versos, el sonet li sembla molt correcte, però li diu que prefereix la seva producció en català.

L'any 1944, Villangómez li envia alguns poemes en castellà i li comenta que té intenció d'escriure'n fins a dues dotzenes de tema illenc per tornar després al català. També n'hi envia de catalans "*Els mariners visiten la Mare de Déu de Jesús*" (Eivissa). Finalment, li fa arribar alguns poemes en castellà del seu amic Enric Fajarnés, dient que li semblen inspirats i de gran bellesa formal, malgrat que una mica obscurs, però sense exagerar.

El 1945, li adreça dues cartes. Amb la primera, de 22 de maig, li envia alguns poemes en català que ha escrit després de la breu etapa castellana, li parla d'uns *Poemes del port* que va publicar, sense problemes, a la revista *Ibiza* i li anuncia el seu primer llibre *Sonetos mediterràneos*, que es publicarà al mateix temps que un de Fajarnés. A més, li comenta que en vol enviar un exemplar a Guillem Colom, a qui havia conegut per mitjà de Ferrà, i lamenta que el llibre no estigui en la llengua que Ferrà i Colom "*tan brillantment*" han conreat.

Amb la segona carta, del 4 d'agost, li tramet el llibre que li havia anunciat i li manifesta que el dedica amb molt de plaer a qui el sabrà acollir amb la seva " *fina sensibilitat*" i la seva " *coral deferença*" envers els que aspiren " *a crear una mica de bellesa*". Coneixedor de la seva actitud davant la llengua, li expressa el seu desig que el llibre fos de poesies escrites en " *la nostra llengua materna*" i li diu que amb motiu de la publicació a *Ibiza* dels set sonets catalans dels quals li parlà, la revista havia rebut ordres des de Palma de no publicar res més en aquesta llengua. També li conta que Fajarnés ha publicat un llibret en català que així mateix li trametrà.

El 7 d'agost, Ferrà contesta les dues cartes valorant positivament el llibre: " *En conjunt queda molt bé i us en felicit*". Però no es pot estar d'afegir: " *Que prompte en poguem veure un altre de versos catalans!*". També es permet donar-li un consell: " *sense abandonar el sonet i l'hendecassil·lab, no us hi lligueu d'una manera massa exclussiva. Proveu tots els metres, inclús el de 8, que us invita a*

l'expressió popular directa i simple". Finalment, li diu que tindrà molt de gust en rebre el llibre de Fajarnés.

Els anys 1946 i 1947 encara s'intercanvien algunes cartes; en una d'elles, de 12 d'abril de 1946, Villangómez li demana un petit pròleg per a la seva primera obra en català, *Terra i somni*, que l'editorial Moll ha de publicar a la col·lecció *Les Illes d'Or* i li diu que, per guanyar temps, l'enviï directament a Francesc de B. Moll. Ferrà li contesta el 5 de maig i el 20 de setembre. A la primera carta li alaba la " *construcció mestrívola*" dels versos, especialment " *els que podríem dir paisatgístics, o, millor encara, terrals i amorosos*", que troba " *plens de bellesa*". Li agraden especialment *La Terra (Primavera)* i *Tarda de primavera*, que " *tan breu i tan sentida -és per mi d'una gran i fonda poesia*". En la segona carta, també li envia el pròleg provisional, li diu que hi faci les observacions que vulgui, i fa algunes esmenes als poemes que Villangómez li ha enviat, a més d'assenyalar-li les composicions que manco li agraden.

En la seva darrera carta, d'1 de març de 1947, Ferrà li comenta tres composicions que el poeta eivissenc li ha enviat: li agraden totes, fins i tot una que Villangómez ha qualificat d'avantguardista i en la qual ell troba " *un equilibri i un sentit clar -molt original per cert,- que la diferència d'allò que habitualment ens dóna aquella escola*". Finalment, Ferrà li demana que li enviï nota dels llibres de cultura popular publicats a Eivissa per la bibliografia folklòrica que prepara. Segons Villangómez, poc abans o després d'aquesta carta, el va anar a veure i el va trobar molt desmillorat, " *amb un canvi profund*", i al cap d'un temps es va assabentar de la seva mort.

Aquestes cartes —juntament amb la part de les memòries de Villangómez que fan referència a Ferrà— ens donen compte de la relació que hi va haver entre ambdós poetes en moments ben difícils per a la llengua i literatura catalanes. També posen en clar les primeres passes de Villangómez en el món de la poesia i el guiatge i els ànims a escriure en català que, com a tants d'altres literats joves mallorquins, donà Ferrà al novell poeta eivissenc.

FRANCESC LLADÓ I ROTGER

*“Le sang loin du temps nu devient tout transparent
Et Celui qui n'a point, Celui qui ne veut rien
Apparaît souriant dans le coeur de ce Rien.”*

Pierre Jean Jouve (1887-1976)

Demà al matí, pregaré a Déu
per tal que neixi del no-res
un germà, una esperança,
un Amic de tots els colors,
de tots els pensaments
amb una mà estesa i un cor obert;
i que tingui uns llavis
que sàpiguen pronunciar la paraula Pau;
i que tingui uns ulls
que sàpiguen veure la veritat dins el pecat;
i que tingui unes mans
que sàpiguen construir un món, del tot harmeniós.

Demà al matí, pregaré a Déu
per que brolli de la Pau
un cor, un gran cor;
que sàpiga protegir a molta gent;
que sigui capaç de donar engrunes de bondat
a tots els necessitats;
que d'ell surti l'esperança i la veritat.

Demà al matí, pregaré a Déu,
al déu dels pobres, al déu dels moribunds,
al déu dels desgraciats, al meu propi déu;
per que jo mateix
-transformat per una bufada gairebé divina-
sigui aquests mateixos llavis,
capaços de donar la Pau a molta gent;
sigui aquests mateixos ulls
-l'espai d'un somriure-
per poder veure en el desgraciat, el meu germà negre;
i sigui aquestes mateixes mans
-el temps d'una mirada-
per poder destruir tota la malesa d'aquest món.

Demà mateix, demà al matí, pregaré a Déu
i beneiré llavis, ulls i mans.

Demà al matí, demà mateix, pregaré al meu propi Déu:
les meves mans, els meus ulls i els meus llavis.

MATIES TUGORES

*Maties Tugores i Garau, nascut dins la segona meitat del segle passat a Valenciennes (Nord de França), ha cursat estudis administratius-comptables i d'art dramàtic. Dirigi, a Palma, la col·lecció de poesia *Pliegos de Poesia* de les Edicions Cort. Escriu poesia des de sempre, però tan sols en aquests moments, s'ha decidit a divulgar la seva obra en llengua catalana. Opina que el moment ha arribat. Les entranyes de l'abisme, Els gemecs de l'innocència, Els paisatges de l'ànima i Els udolaments de l'ombra són fins avui els quatre llibres, encara inèdits, de poesia que ha escrit. A més, prepara una antologia dels poetes de les Illes, en llengua francesa. Creu que la poesia és un menjar pels Déus de l'Olimp.*

INFINIT

Home cansat, filòsof que medites
 al balancí de casa, a l'horabaixa.
 Tanques els ulls, i la tangent del somni
 s'allunya de l'esfera, racional, del jo.
 A la nit, imagines tot de raïms encesos,
 laberint de galàxies:
 l'univers s'espandeix, i no té límit.
 Però la Terra és un granet de sorra,
 en la platja infinita... Espai i temps
 es confonen. Camí d'eternitat.
 Déu -o l'atzar- batega al cor roent de l'ésser.

L'HEROI

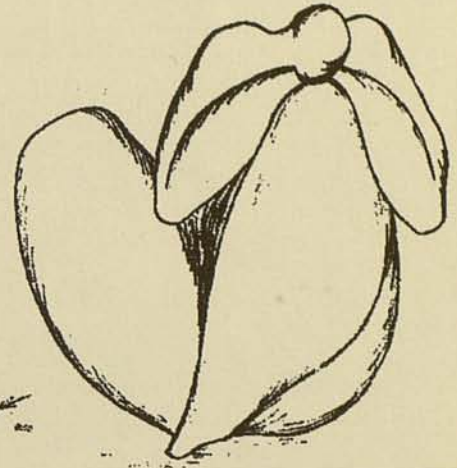
Ulisses: el retorn a si mateix,
 el tancament del cercle, el periple que acaba
 a la casa natal. Feliç, pot dir:
 -Els altres són vençuts. Ja sóc a Ítaca.

Cova de Polifem, Circe, la fetillera,
 els companys d'aventura, amb la barba grisenca,
 Nausica, les sirenes temptadores:
 tot jeu en un racó polsós de la memòria.

La sang ha corregut, al casal. I Penèlope
 l'ha abraçat. Ara Ulisses conclou: -La meua illa
 i jo som el mateix. El viatge és un somni...
 Els altres són, només, escorrialles.

De Narcís i l'altre
 Edicions 62-Empúries,
 Barcelona, 2001

Jordi Pàmias

Yolanda Rodríguez, esbós

Jordi Pàmias i Grau (Guissona, Segarra, 1938). Exerceix de professor de Literatura a Lleida. Té publicades les següents obres poètiques: *La meua casa*, *Les Quatre Estacions*, Barcelona (1972); *Fantasia per a ús de la gent sàvia*, *Les Quatre Estacions*, Barcelona, 1974; *Flauta del sol*, Proa, Barcelona, 1979; *Cançons de la nit benigna*, *Tià de Sa Real*, Manacor, 1980; *El foc a la teulada*, *Llibres del Mall*, Barcelona, 1982; *Lluna d'estiu*, Proa, Barcelona, 1985; *Àmfora grega*, *Tres i Quatre*, València, 1985; *La nit en el record*, *Llibres del Mall*, Barcelona, 1986; *El camí de Ponent*, Edicions 62, Barcelona, 1990; *L'alegria velada*, Columna, Barcelona, 1992; *Entre el record i el somni*, Columna, Barcelona, 1992; *La plana verda*, Pagès Editor, Lleida, 1994; i, el 2000, *Fuga del mil·lenni* per Proa, Barcelona. Enguany ha estat guardonat amb el premi Cavall Verd de Poesia que li atorgà l'Associació de Escriptors en Llengua Catalana (ALEC).

ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS
 EN LLENGUA CATALANES

Llorenç Rotger

AIRE ACONDICIONADO, CAMARAS FRIGORIFICAS Y MANTENIMIENTO INTEGRAL

HUMICLIMA

SERVICIO Y GARANTIA

www.humiclina.com

ISO 9002

EQUIPAMIENTO HOTELERO

Cami Vell de Bunyola, 39 - Pol. Industrial Son Castelló - Palma de Mallorca - Tel. Oficinas 971 431 216 - S.A.C. 971 431 090 - Fax 971 200 228 - 971 754 751 - E-mail: humiclina@humiclina.com